

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

BOŠTJAN PAVLIČ

USPOSABLJANJE IN OPREMLJENOST SLOVENSКИH POLICISTOV V
MIROVNIH OPERACIJAH

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2003

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

BOŠTJAN PAVLIČ

Mentorica: Izr. prof. dr. Ljubica Jelušič

USPOSABLJANJE IN OPREMLJENOST SLOVENSКИH POLICISTOV V
MIROVNIH OPERACIJAH

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2003

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici, izr.prof.dr. Ljubici Jelušič za nasvete in pomoč pri izdelavi diplomskega dela. Ta zahvala velja tudi g. Borisu Kankarašu z Generalne policijske uprave in ostalim kolegom, ki so mi pomagali pri izdelavi diplomskega dela.

KAZALO:

1.	UVOD	5
2.	HIPOTETIČNO METODOLOŠKI OKVIR	7
2.1	OPREDELITEV PREDMETA PROUČEVANJA	7
2.2	CILJ IN POMEN PROUČEVANJA.....	7
2.3	HIPOTEZE	8
2.4	UPORABLJENA METODOLOGIJA.....	8
2.5	STRUKTURA ANALIZE	9
3.	ZGODOVINSKI PREGLED, PRAVNA PODLAGA, NALOGE IN POGOJI ZA SODELOVANJE SLOVENSКИH POLICISTOV V MIROVNIH OPERACIJAH	10
3.1	ZGODOVINSKI PREGLED	10
3.2	PRAVNA PODLAGA SODELOVANJA SLOVENSКИH POLICISTOV V MIROVNIH OPERACIJAH	16
3.3	NALOGE, KI JIH OPRAVLJAJO SLOVENSKI POLICISTI V MIROVNIH MISIJAH	18
3.3.1	MISIJA UNMIK	21
3.3.2	MISIJA OVSE	22
3.3.3	MISIJA EUPM	24
3.3.4	MISIJA ICITAP.....	25
3.3.5	MISIJA UNTAET	26
3.3.6	MISIJA OHR	27
3.4	POGOJI ZA SODELOVANJE V MEDNARODNIH MIROVNIH OPERACIJAH.....	28
4.	USPOSABLJANJE SLOVENSКИH POLICISTOV ZA SODELOVANJE V MEDNARODNIH MIROVNIH OPERACIJAH	32
4.1	KRONOLOŠKI PREGLED NAČINOV USPOSABLJANJA.....	34
4.2	OSNOVNO USPOSABLJANJE	34
4.3	DODATNO SPECIALISTIČNO USPOSABLJANJE.....	37
4.4	PRIHODNOST	38
5.	OPREMLJENOST SLOVENSКИH POLICISTOV ZA DELOVANJE V MEDNARODNIH MIROVNIH OPERACIJAH	40
5.1	DOSEDANJI PREGLED OPREMLJENOSTI	40
5.2	OPREMA POLICISTOV ZA DELO V MIROVNIH OPERACIJAH	41
5.3	POSEBNOSTI UPORABE OPREME	42
5.4	PRIHODNOST.....	43
6.	PRIMERJAVA USPOSOBLJENOSTI IN OPREMLJENOSTI SLOVENSКИH POLICISTOV S POLICISTI NEKATERIH EVROPSКИH DRŽAV	44
6.1	PRIMERJAVA USPOSOBLJENOSTI.....	45
6.2	PRIMERJAVA OPREMLJENOSTI.....	47
7.	ZAKLJUČEK IN VERIFIKACIJA HIPOTEZ	48
8.	VIRI	51.
	PRILOGE	56

SEZNAM KRATIC

ASPR	Austrian Study center for peace and conflict resolution Avstrijski center za mir in reševanje konfliktov
BIH	Bosna in Hercegovina
CIVPOL	United nations Civilian Police Enote policije v mirovnih operacijah ZN
CESDP	Common European Security and Defence Policy Skupna evropska varnostna in obrambna politika
CFP	Center za forenzične preiskave
CV	Curriculum Vitae
CPZ	Center za protibombno zaščito
CZP	Center za zaščito podatkov
ECE	United Nations Economic Commission for Europe Gospodarska komisija združenih narodov za Evropo
ECOSOC	Economic and Social Council Ekonomski in socialni svet
FOD	Field Operation Division Oddelek za splošne zadeve
GPU (UUP)	Generalna policijska uprava (Uprava uniformirane policije)
ICITAP	International Criminal Investigative Assistance Program Mednarodni program podpore kriminalističnih preiskav
IMTF	Integrated Mission Task Forces Združene sile za misije
IPTF	International Police Task Force Mednarodne policijske sile v BiH
KFOR	Kosovo Force Sila Kosova
KPS	Kosovo Police Service Policija Kosova
KPSS	Kosovo Police Service School Kosovska policijska šola
KS SVZD	Kadrovska služba Sektor za varovanje zdravja pri delu
LPE	Letalska policijska enota
MAPE	Multinational Advisory Police Element Mednarodna svetovalna policijska misija v Albaniji
MMO	Mednarodne mirovne operacije
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve

MO RS	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
NATO	North Atlantic Treaty Organisation Organizacija severnoatlantskega sporazuma
ONUC	United Nations Operation in the Congo Mirovna operacija Združenih narodov v Kongu
OVSE	Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi
ONUSAL	United Nations Observer Mission in El Salvador Opazovalna misija Združenih narodov v Salvadorju
OZN	Organizacija združenih narodov
PSA	Participating State Agreement Dogovor s sodelujočo državo
SCG	Srbija in Črna gora
SE	Specialna enota
SIT	Sektor za informatiko in telekomunikacije
SOFA	Status of Force Agreement Dogovor o statusu sil
SRSG	Special Representative of the Secretary General Posebni odposlanec generalnega sekretarja
SS	Skupne službe
TCBU	Training and Capability Building Unit Enota za usposabljanja in vzpostavitev sistemov
UKP	Uprava kriminalistične policije
UL(OZN)	Ustanovna listina (Organizacije združenih narodov)
UNCIVPOL	United Nations Civilian police Civilna policija Združenih narodov
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development Konferenca Združenih narodov za trgovino in razvoj
UNDP	United Nations Development Programme Program Združenih narodov za razvoj
UN DPKO	United Nations Department of Peacekeeping Operations Oddelek Združenih narodov za mirovne operacije
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees Visoki komisariat za begunce
UNMIBIH	United Nations Mission in Bosnia and Herzegovina Misija Združenih narodov v Bosni in Hercegovini
UNMIH	United Nations Mission in Haiti
UNMIK	United Nations Interim Administration in Kosovo Misija Združenih narodov na Kosovu
UNMISSET	United Nations Mission of Support in East Timor

UNPREDEP	United Nations Preventive Deployment Force Misija Združenih narodov v Makedoniji
UNPROFOR	United Nations Protected Force Misija Združenih narodov v Bosni in Hercegovini
UNSAS	United Nations Stanby Arrangements System Sistem Združenih narodov za takojšen vpoklic
UNTAC	United Nations Transitional Authority in Cambodia Prehodna oblast Združenih narodov v Kambodži
UNTAES	United Nations Transitional Administration in Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium, Misija prehodne administracije OZN v vzhodni Slavoniji, Baranji in zahodnem Sremu
UNTAET	United Nations Transitional Administration in East Timor Misija Združenih narodov v Vzhodnem Timorju
VPVŠ	Visoka policijsko varnostna šola
VS OZN	Varnostni svet OZN
ZDA	Združene države Amerike
ZEU	Zahodnoevropska unija
ZRJ	Zvezna republika Jugoslavija
WEU	Western European Union Zahodnoevropska unija

1. UVOD

Dvajseto stoletje se je pričelo z vojnami in prvi vrhunec je bil dosežen s prvo svetovno vojno. Mednarodna skupnost se je pričela zavedati, da brez skupnih naporov ne bo mogoče ustaviti ali pa vsaj zmanjšati nasilja v svetu in vzpostaviti svetovni mir. Prvi poskus zaustavitve tega nasilja je bila ustanovitev Društva narodov po koncu prve svetovne vojne. Že tu so se pojavili prvi problemi učinkovitosti delovanja tega društva, saj le-to ni imelo učinkovitih prijemov za vzpostavitev mednarodnega miru. To učinkovitost je mednarodna skupnost dosegla šele z ustanovitvijo Organizacije združenih narodov leta 1945, ki je utemljevala mednarodne pravne dolžnosti držav članic. Ustanovitev Organizacije združenih narodov je pomenila več kot samo pakt suverenih držav, saj ima organizacija lastno pravno subjektiviteto. Med naloge OZN spadajo tudi operacije za ohranjanje miru, ki so nekakšna nadgradnja 6. poglavja Ustanovne listine OZN, čeprav niso eksplicitno zapisane v njeni vsebini.

Mirovne operacije so aktivnosti za vzpostavitev in ohranjanje mednarodnega miru, potekajo pod okriljem Organizacije združenih narodov, regionalnih organizacij, državnih alians ter ad hoc koalicij držav (Jelušič 2003A: 627).

Zagotavljanje miru in varnosti v Evropi temelji danes na treh glavnih elementih, in sicer: 1. krepitvi varnostnih institucij, 2. razvoju politično vojaškega sodelovanja med državami v obliki mreže dvo in več-stranskega varnostnega sporazumevanja, 3. oblikovanju mehanizmov za preprečevanje konfliktov med državami in znotraj njih (Grizold, Ferfila 2000: 188)

V mirovnih operacijah so sprva delovali le vojaki in civilisti, ki so bili odgovorni za administracijo in celotno organizacijo mirovnih operacij. Policisti so pričeli z delovanjem v mirovnih operacijah v letu 1960, v Demokratični republiki Kongo. V obdobju hladne vojne se civilni policisti v večini primerov niso udeleževali mirovnih operacij, saj so sodelovali le v dveh. Po koncu hladne vojne so bila pričakovanja, da bo poslej v svetu vladala harmonija oziroma obdobje miru. Temu ni bilo tako, saj je bila grožnja z jedrskim spopadom zamenjana z drugimi grožnjami, z novimi viri ogrožanja. Število konfliktnih območij, posledično pa tudi število mirovnih operacij se je povečalo, povečalo pa se je tudi število nalog, ki so bile bolj primerne delu civilnih policistov, kot pa vojakov. Eden glavnih vzrokov spremembe nalog vojakov v mirovnih operacijah je narava oboroženih spopadov. Spopadi so bili omejeni na notranjost držav, temu primerne pa so bile tudi naloge, ki so jih opravljali

sodelujoči v mirovnih operacijah. Vojaki so bili potrebni samo za vzpostavitev miru. Po končanih konfliktih pa vojaki niso bili več potrebni v velikem številu, saj se je spremenila narava nalog. To dejstvo je narekovalo čedalje večjo potrebo po civilnih policistih. Le-ti pa za svoje delovanje potrebujejo opremo in znanja, ki so specifična za delovanje v mirovnih operacijah.

Republika Slovenija je leto po osamosvojitvi pristopila članstvu v OZN, s tem pa se je zavezala spoštovati ustanovno listino in sodelovati pri delu OZN. Kot sestavni del nacionalno varnostnega sistema Republike Slovenije pa je del teh nalog morala sprejeti in se jim prilagoditi tudi slovenska policija, posebno še sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah, ki bo predmet tega diplomskega dela.

Slovenija aktivno sodeluje v mirovnih operacijah od leta 1997. Takrat je bil po sklepu vlade prvi policist napoten v misijo MAPE (Multinational Advisory Police Element, mednarodna svetovalna policijska misija) v Albanijo. S sodelovanjem v tej mirovni misiji se je pričelo novo poglavje del in nalog za slovenske policiste.

V naslednjih letih je pričakovati pritiske mednarodnih institucij za povečanje slovenskega deleža v mirovnih misijah, predvsem na kriznih območjih v svojem sosedstvu. Na to bodo vplivale tudi naše težnje za vključevanje v zvezo NATO in vojaško-varnostno komponento EU, ki bo nadomestila ukinjajočo se ZEU.

Nacionalna varnostna politika Republike Slovenije¹ daje prednost nenasilnemu reševanju mednarodnih konfliktov in obsoja uporabo sile s ciljem ogrožanja svobode in varnosti drugih držav. Zato bo Slovenija nacionalne varnostne interese tudi v prihodnje zagotavljala z aktivnim sodelovanjem v strukturah kooperativne varnosti in se intenzivno pripravljala za doseg strateških ciljev – polno pravno članstvo v zvezi NATO in Evropski uniji.

Pomemben del sodelovanja v mednarodnih mirovnih operacijah je usposobljenost in opremljenost slovenskih policistov, saj to predstavlja osnovo za uspešno in učinkovito delo v mirovnih operacijah. V zgodovini mirovnih operacij se je usposobljenost in opremljenost policistov, ki so sodelovali v mirovnih operacijah pokazala za kritično, velikokrat tudi za usodno. Največ težav se je pokazalo pri znanju angleškega jezika in vožnje motornih vozil, problem pa je predstavljalo tudi pomanjkljivo znanje za delo z računalniki, slabo obvladovanje uporabe strelnega orožja, pomanjkanje delovnih izkušenj, itd. (Konobelj 2002: 23). Zgoraj omenjena

¹ Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije

področja bodo eno od osnovnih vodil pri analizi usposobljenosti in opremljenosti slovenskih policistov za delovanje v mirovnih operacijah. Pri tem ne gre samo za sodelovanje v mirovnih operacijah Združenih narodov, temveč tudi za delo v operacijah Organizacije za varnost in sodelovanje, misijah Evropske unije, misiji ICITAP in ostalih.

Ker je ta del sodelovanja slovenskih policistov v mirovnih operacijah zelo pomemben, ga bom v diplomski delu analiziral. Kot najboljši pokazatelj dobre usposobljenosti in opremljenosti policistov za delo v mednarodnih mirovnih operacijah, je dejansko uspešno opravljanje del in nalog v misijah in pripravljenost na nove izzive. To pa je posebno pomembno tudi s stališča sodelovanja v policijskih silah Evropske unije, v katere bo vključena tudi Republika Slovenija, ko bo s 1. majem 2004 postala polnopravna članica Evropske unije.

2. HIPOTETIČNO METODOLOŠKI OKVIR

2.1 OPREDELITEV PREDMETA PROUČEVANJA

V diplomskem delu bom največji poudarek namenil opisu lastnosti, nalog in temeljnih funkcij usposabljanj in opremljenosti slovenske policije za sodelovanje v mirovnih operacijah ZN. Opravi bo raziskavo usposobljenosti in opremljenosti slovenskih policistov za sodelovanje v mirovnih operacijah in v ta namen prikazati in opisati razlike med usposabljanjem in opremo slovenskih policistov in usposabljanjem ter opremo policistov ostalih evropskih držav. Pri raziskovanju tem, bom upošteval analize avtorjev in koordinatorjev, ki so se in se še ukvarjajo s problematiko usposabljanj in opremljenosti policistov v mirovnih operacijah.

2.2 CILJ IN POMEN PROUČEVANJA

V delu bom opisal zgodovinski pregled sodelovanja slovenskih policistov v mirovnih operacijah, pravno podlago sodelovanja, naloge policistov v mirovnih misijah, same mirovne misije v katerih so in še delujejo slovenski policisti ter pogoje za sodelovanje slovenskih policistov v mirovnih misijah. Glavni cilj tega dela bo raziskati usposobljenost in opremljenost policistov nekaterih evropskih držav za sodelovanje v mirovnih operacijah. V nadaljevanju pa bom pozornost posvetil analiziranju usposobljenosti in opremljenosti slovenskih policistov za sodelovanje v

mirovnih operacijah, ter opravi primerjavo z usposobljenostjo in opremljenostjo policistov nekaterih evropskih držav.

2.3 HIPOTEZE

1. Slovenski policisti, ki sodelujejo v mirovnih operacijah ZN so dobro usposobljeni za delo, ki ga v misijah opravljajo, saj je usposabljanje za sodelovanje v mirovnih operacijah strokovno, načrtno, učinkovito in organizirano.
2. Oprema slovenskih policistov, ki sodelujejo v mirovnih operacijah je dobra, primerna in učinkovita ter na ravni najrazvitejših držav, ki sodelujejo v mirovnih operacijah.

2.4 UPORABLJENA METODOLOGIJA

Pri izdelavi diplomskega dela bom uporabil naslednje družboslovne raziskovalne metode:

1. Analiza vsebine, ki jo bom uporabil pri zbiranju in pregledu različnih virov, kot so samostojne publikacije, učbeniki, priročniki, strokovna navodila, članki v strokovnih revijah, članki v časopisu, podatki pridobljeni na spletnih straneh organizacij in strokovnjakov s področja mirovnih operacij ZN.
2. Funkcionalna metoda, ki jo bom uporabil za analizo vloge in nalog slovenske policije v mirovnih operacijah ZN.
3. Komparativna metoda, ki jo bom uporabil za primerjavo omenjenih tem pri slovenskih policistih in policistih nekaterih evropskih držav.
4. Opisna metoda, ki jo bom uporabil pri opisu lastnosti, znanj in sposobnosti ter pomanjkljivosti slovenskih policistov, ki sodelujejo v mirovnih operacijah.
5. Kronološki pristop, ki ga bom uporabil pri prikazu sodelovanja slovenskih policistov v mirovnih operacijah od začetka do danes ter smernice za prihodnost.

Poleg omenjenih metod bom uporabil tudi intervjuje s slovenskimi policisti, ki sodelujejo ali so že sodelovali v mirovnih operacijah, v katerih bom raziskal, kakšne

so njihove izkušnje z usposabljanji in opremo ter dejansko uporabo le-teh kasneje v operacijah.

2.5 STRUKTURA ANALIZE

V uvodu sem opisal nekatere nove trende v mednarodni skupnosti, predvsem tiste, ki so vplivali na razvoj in oblikovanje mednarodnih mirovnih operacij OZN. Omenil sem tudi nove naloge in vlogo slovenske policije v sodobnem varnostnem okolju.

V prvem poglavju sem opredelil hipotetično metodološki okvir naloge, ki je sestavljen iz opredelitve predmeta proučevanja, predstavitve cilja in pomena raziskovanja, hipotez, uporabljene metodologije, strukture analize in opredelitve temeljnih pojmov, pri čemer sem največji poudarek dal opisu del in nalog slovenske policije v današnjem, sodobnem času.

V drugem delu bom poleg pravne podlage predstavil še zgodovinski pregled mirovnih operacij in naloge policistov v mirovnih operacijah ter pogoje sodelovanja slovenskih policistov v mednarodnih mirovnih operacijah.

V tretjem delu bom predstavil potek usposabljanje slovenskih policistov za sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah. Ker je možno pričakovati, da se načini usposabljanj iz leta v leto lahko tudi spreminjajo, bo v tem delu predstavil usposabljanje zadnje generacije kandidatov za sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah.

V četrtem delu bom opredelil opremo, ki jo uporabljajo slovenski policisti za delo v mednarodnih mirovnih operacijah.

V petem delu bom opravil primerjavo usposabljanj in opremljenosti slovenskih policistov s policisti nekaterih drugih evropskih držav, predvsem držav, s katerimi so sodelovali slovenski policisti.

V zaključku bom povzel temeljne ugotovitve in potrdil oziroma ovrgel dani hipotezi.

3. ZGODOVINSKI PREGLED, PRAVNA PODLAGA, NALOGE IN POGOJI ZA SODELOVANJE SLOVENSKIH POLICISTOV V MIROVNIH OPERACIJAH

3.1 ZGODOVINSKI PREGLED

Jelušič ugotavlja, da so se mirovne operacije v zgodovini stalno spreminjale, tako po namenih, kakor tudi po načinih delovanja. Največje spremembe so nastale po koncu hladne vojne, ko je prišlo do popuščanja napetosti med blokoma, upadanja pomena veta Varnostnega sveta OZN ter povečane vloge OZN pri reševanju mednarodnih konfliktov (Jelušič 2003A: 639).

Mirovne operacije se lahko delijo po več tipologijah. Glede na pristop tega diplomskega dela, bom uporabil delitev glede na generacije. Tako lahko mirovne operacije razdelimo na:

- Mirovne operacije prve generacije.
- Mirovne operacije druge generacije.
- Mirovne operacije tretje generacije.

Mirovne operacije prve generacije se nanašajo na obdobje hladne vojne. V veliki večini primerov so bile te mirovne operacije povezane s spori o dekolonizaciji². Potekale so v kriznih območjih z doseženim soglasjem sprtih strani. Mirovne sile so na teh območjih skrbele za uresničitev dogovorov, ki so jih sprejele članice OZN. Same mirovne operacije niso bile opredeljene v Ustanovni listini OZN. Potekale so po šestih temeljnih načelih, ki v veljajo še danes:

- načelo soglasja sprtih strani,
- načelo neuporabe sile,
- načelo prostovoljnega kontingenta vojakov iz majhnih, nevtralnih držav,
- načelo nepristranskosti,
- načelo nadzora nad mirovno operacijo s strani generalnega sekretarja in

² Od 13. mirovnih operacij v tem obdobju samo ena ni bila povezana z dekolonizacijo.

- načelo sodelovanja sprtih strani z mirovnimi silami.

Poleg teh načel so se za mirovne operacije prve generacije uporabljali tudi mirovni sporazumi, ki so zavezovali vse sprte strani (Jelušič 2003A: 638).

Mirovne operacije druge generacije se, kot to navaja Jelušič, nanašajo na operacije, ki so potekale od konca hladne vojne pa do leta 1992. V tem času je bilo ustanovljenih 13 novih mirovnih operacij, kar je toliko, kot v celotnem obdobju prve generacije mirovnih operacij. Vzrok za številne operacije je konec hladne vojne, s tem pa tudi popuščanje napetosti v mednarodnih odnosih. V mirovnih operacijah druge generacije opazimo spremenjeno podobo sestave kontingentov mirovnih operacij, saj v njih ne sodelujejo samo vojaki, temveč tudi civilna policija, uradniki, diplomati, nevladne organizacije in civilni uslužbenci. Vzrok za povečanje števila mirovnih operacij lahko razumemo tudi z vidika večje prepoznavnosti vloge OZN v svetu. Načela mirovnih operacij druge generacije so se, v primerjavi s prvo generacijo nekoliko spremenila. V nekaterih primerih se opušča načelo soglasja sprtih strani za ustanovitev mirovne operacije kot pogoj za delovanje Varnostnega sveta OZN, saj je v državljanskih vojnah in notranjih konfliktih težko dobiti soglasje vseh sprtih strani. Za razliko od prve generacije, tu ne sodelujejo samo kontingenti udeležencev iz majhnih, nevtralnih držav, temveč tudi iz držav stalnih članic Varnostnega sveta OZN in držav članic OZN, ki jim ustave prepovedujejo pošiljanje vojakov v tujino. Tu bi lahko še posebej izpostavili Nemčijo (Jelušič 2003A: 639).

Mirovne operacije tretje generacije (mirovnih operacij) so tiste, ki so bile izvedene po letu 1992. V to generacijo pa spadajo tudi operacije, ki potekajo še danes. Struktura osebja, ki sodeluje v mirovnih operacijah, ki potekajo še danes se je spremenila, saj je značilno, da je med osebjem oziroma sodelujočimi v operaciji čedalje manj vojakov. V vedno večjem obsegu se v te operacije vključuje civilna policija, civilne mednarodne organizacije in lokalni uslužbenci. Vojaki v veliki večini primerov sodelujejo le v vlogi opazovalcev ali svetovalcev. Vsi si prizadevajo, da se težave rešujejo na diplomatski ravni. Tu ne gre samo za razmejitev sprtih strani, temveč tudi za dejansko rešitev problemov. Gre za nadaljevanje prve in druge generacije mirovnih operacij v smislu pozitivnega reševanja sporov in dejanske rešitve spora. Dejstvo pa je, da operacije same še niso končane, zato ne moremo govoriti o boljših, uspešnejših mirovnih operacijah, temveč samo o naprednejšem, diplomatskem reševanju sporov (Hansen 2002: 59).

Poleg predstavljene delitve pa obstaja še več zgodovinskih pogledov in delitev mirovnih operacij, kot so opazovalne in oborožene, tradicionalne in

kompleksne(Jelušič 2003A: 627). V nadaljevanju tega diplomskega dela pa bom podrobneje opisal le tiste operacije, v katerih sodelujejo in so sodelovali tudi slovenski policisti.

Civilni policisti so prvič sodelovali v mirovni operaciji v Kongu v zgodnjih šestdesetih letih, ko so bili umeščeni kot slučajen dodatek vojaškim opazovalcem, ki so opravljali dejansko mirovno misijo. Kasneje so sodelovali v posameznih misijah kot dodatek lokalni policiji v patruljah, kjer so opazovali delo policistov države, kjer se je misija izvajala, včasih pa je bilo lahko njihovo delo tudi svetovanje lokalnim policistom. Povečana vloga civilnih policistov se je pričela v Namibiji leta 1989, kjer so opravljali rekonstrukcijo in izvrševanje del lokalne policije. To delo je sicer predstavljalo manjši del mandata misije, vendar pa to že kaže na začetek večje uporabe civilne policije v mirovnih misijah Združenih narodov. Uporaba civilne policije Združenih narodov se je potem nadaljevala v različnih misijah, v Salvadorju - ONUSAL, na Haitiju - UNSMIH, v Kambodži - UNTAC, Somaliji - UNOSOM, na Hrvaškem v Vzhodni Slavoniji - UNTAES, Bosni in Hercegovini - UNMIBH, Vzhodnem Timorju - UNTAET, Kosovu - UNMIK in ostalih misijah. Uporaba civilne policije v mirovnih operacijah je bila pripeljana do te meje, da so v misiji na Kosovu in Vzhodnem Timorju civilni policisti Združenih narodov za potrebe misije zamenjali lokalno policijo in opravljali dela in naloge policije namesto njih. S tem so se je naloge civilne policije in njihova vloga skozi zgodovino mirovnih operacij spremenila in prešla iz neizvršne (non-executive) oziroma administrativne vloge v izvršno (executive) oziroma operativno (Hansen 2002: 9-10).

Republika Slovenija je s civilnimi policisti v mednarodnih mirovnih operacijah začela oktobra leta 1997, ko je Vlada Republike Slovenije potrdila sodelovanje slovenskih policistov v misiji MAPE (Multinational Advisory Police Element, mednarodna svetovalna policijska misija) v Albaniji. Nosilka operacije je bila Zahodnoevropska unija kot temelj evropske varnostne in obrambne identitete. Glavni namen misije je bil približati organiziranost in standarde delovanja albanske policije standardom evropskih policij. Poseben poudarek je bil na spoštovanju človekovih pravic (Garb 2003A: 21). Slovenski policisti so v misiji pričeli sodelovati kot inštruktorji v trenažnih centrih v Draču in Tirani, zaradi izkazanega uspeha pri delu pa so kasneje opravljali tudi delo osrednjega svetovalca za področje mejnih zadev ter področnega svetovalca za usposabljanje specialne enote policije. V misiji MAPE je do njene ukinitve 1. junija 2001 sodelovalo pet slovenskih policistov (Pozvek 2002: 23).

Slovenska policija je s sodelovanjem v mirovni operaciji nadaljevala v letu 1998, ko so se zaostrele razmere na Kosovu. Republika Slovenija se je prijavila na kosovsko verifikacijsko misijo, ki jo je oktobra leta 1998 razpisala OVSE. Slovenska policija je najavila udeležbo osemčlanske skupine, ki so jo sestavljali trije predstavniki slovenske policije, dva predstavnika slovenske vojske, predstavnik ministrstva za zunanje zadeve in dva predstavnika rdečega križa Republike Slovenije. Do sodelovanja ni prišlo, ker jugoslovanska vlada ni izdala vstopnih vizumov slovenskim predstavnikom.

Prva mednarodna mirovna misija Združenih narodov, v kateri sta sodelovala slovenska policista je bila misija UNTAET (United Nations Transitional Administration on East Timor, prehodna uprava ZN na Vzhodnem Timorju) na Vzhodnem Timorju.

Večja skupina slovenskih policistov je sodelovala v mednarodni mirovni misiji Združenih narodov UNMIK na Kosovu, ki je bila vzpostavljena potem, ko je NATO izvedel intervencijo na Zvezno republiko Jugoslavijo leta 1999. Od novembra 2000 sodeluje v vsaki misiji 15 slovenskih policistov, do sedaj je bila med njimi tudi ena policistka.

Tako misija UNTAET, kakor tudi misija UNMIK sta prvi misiji, kjer policisti opravljajo klasične policijske naloge, kot so legitimiranje, patroliranje, vzpostavljanje javnega reda in miru, reševanje prometnih nezgod, ogledi krajev kaznivih dejanj, itd. V ostalih misijah policisti opravljajo druge naloge in vloge, kot so opazovanje, izobraževanje in usposabljanje, nadzor, svetovanje, itd. Te naloge se pričnejo izvajati, ko mednarodne vojaške sile vzpostavijo mir oziroma zagotovijo prekinitev ognja.

Slovenski policisti sodelujejo tudi v mednarodnih mirovni operaciji OVSE (Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi). Po sklepu vlade Republike Slovenije z dne 29. julija 1999 sta bila v letu 2000 v KPS (Kosovo police service, kosovska policijska šola) šolo v Vučitrn napotena 2 policista. Ker je bilo njuno opravljeno delo zelo uspešno, je vodstvo misije na Vlado Republike Slovenije naslovilo prošnjo za povečanje števila policistov za sodelovanje v tej misiji in tako je Vlada Republike Slovenije s 23. avgustom 2001 sprejela sklep, da pošlje v misijo OVSE na Kosovo še dva policista, ki sta z delom pričela 2. septembra 2001.

V misiji OVSE v Makedoniji od 19. julija 2001 delujeta dva slovenska policista. Misija v Makedoniji je nekoliko drugačna, saj gre za delo v opazovalni misiji

(Spillover Monitor Mission). Tudi tu se je Vlada Republike Slovenije 8. novembra 2001 odločila, da poveča število policistov v tej misiji in je z 28. novembrom 2001 napotila v Makedonijo še dva policista.

Dne 12.08.2002 je Generalna policijska uprava prejela poziv za sodelovanje v misiji EUPM v Bosni in Hercegovini (European Police Mission in Bosnia and Hercegovina). Decembra 2001 je bil v Bruslju na konferenci držav članic EU in držav kandidatk na ministrski ravni sprejet sklep, da bodo države kandidatke sodelovale v policijskih silah za hitro posredovanje EU. V skladu z omenjenimi sklepi je Evropska unija začela izvajati aktivnosti za vzpostavitev misije v Bosni in Hercegovini, kjer je do 31.12.2003 delovala misija UN IPTF (UN International Police Task Force). S 01.01.2003 je v BiH pričela delovati misija EUPM.

Do 31.12.2002 je na podlagi Daytonskega sporazuma in resolucije OZN a območju Bosne in Hercegovine delovala misija IPTF (International Police Task Force). Mandat te misije je bil nadzor, predvsem pa izgradnja policije BiH po standardih razvitih policij s poudarkom na načelih demokratičnosti, človekovih pravic itd.. Naloga je bila toliko težja zaradi treh entitet, ki živijo na območju BiH. Misija IPTF je kljub zahtevni nalogi dosegla zastavljene cilje in končala svoj mandat v omenjenem roku.

S 01.01.2003 je mandat IPTF prevzela EU, ki se je zaradi zgodovinskih in političnih vzrokov čutila poklicano in odgovorno, da skrbi za red in razvoj v Bosni in Hercegovini. Drug pomemben dejavnik je t.i. CFSP (Skupna zunanja in varnostna politika EU). EU je v skladu s Petersburškimi nalogami³ pričela vzpostavljati sile za hitro posredovanje oz. t.i. krizno upravljanje, ki vključuje tudi policijske sile. Svoj delež k tem silam je ponudila tudi slovenska policija. Sprva je bilo mišljeno, da bodo v bodoči, testni misiji EU sodelovale le države članice, vendar pa se je to zaradi kar obsežnega zalogaja spremenilo tako, da so bile k sodelovanju povabljene tudi kandidatke. Mandat misije EUPM je izgradnja demokratične policije s standardi, ki dosegajo evropske v vseh bistvenih elementih delovanja policije ter Vzpostavitev koordinacije in sodelovanja med entitetami, ki živijo na območju BiH. Rok za doseg cilja je zastavljen dokaj ambiciozno in sicer do 31.12.2005.

S 01.01.2003 , ko je misija uradno začela mandat, so v BiH že delovali trije slovenski policisti, ki so svoje delo nastopili še v času priprav za prevzem mandata.

³ Naloge so opredeljene v Petersburški deklaraciji, ki so jo 19.06.1992 sprejeli zunanji in obrambni ministri ZEU v Bonnu.

V januarju se jim je pridružil še en policist. Slovenski policisti v okviru misije opravljajo naslednje naloge:

- razvoj in priprava izobraževalnih programov v glavnem štabu misije,
- svetovalec direktorja kriminalistične policije v Srbski krajini-Banja Luka,
- nadzornik/svetovalec za mejna vprašanja na območju Gradiške regije,
- nadzornik/svetovalec za vprašanja notranje kontrole.

Na podlagi Daytonskega sporazuma v BiH deluje Urad visokega predstavnika, ki je svoj mandat nastopil decembra 1995. Mandat Urada je nadzor nad izvajanjem in uveljavljanjem določb Daytonskega sporazuma.

19.05.2003 je svoj mandat v tem uradu nastopil tudi prvi slovenski policist. Policist deluje v okviru zakonodajnega stebra in sicer kot preiskovalec v enoti za preiskovanje korupcije in organizirane kriminalitete. Naloga te enote je zagotavljanje oz. nudenje pomoči pravosodnim organom v vseh fazah predkazenskega in kazenskega postopka. Vloga enote je tudi v tem, da se prepreči kakršen koli vpliv politike ali kriminalnih združb na pravosodne organe, ko ti opravljajo svoje naloge.

V letu 2003 je v Afganistanu, v misiji ICITAP, na prošnjo veleposlaništva ZDA pričela sodelovati tudi slovenska policija. Tako v policijski misiji v Afganistanu, v mednarodni ekipi policijskih strokovnjakov sodeluje tudi en policijski svetnik slovenske policije (<http://www.policija.si>, 17.11.2003).

Tabela 1: Pregled dosedanjega sodelovanja slovenskih policistov v mednarodnih mirovnih misijah

NAZIV MISIJE	DRŽAVA	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ⁴
MAPE	Albanija	1	2	3	2	2		
UNTAET	Vzhodni Timor				2	2	2	2
OVSE	Kosovo				1	4	6	3
OVSE	Makedonija					4	4	2
UNMIK	Kosovo				15	15	15	15
ICITAP	Afganistan							1
EUPM	BiH						4	4

⁴ Stanje na dan 31.07.2003

OHR	BiH							1
SKUPAJ	6	1	2	3	20	27	27	28

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, Generalna policijska uprava

3.2 PRAVNA PODLAGA SODELOVANJA SLOVENSКИH POLICISTOV V MIROVNIH OPERACIJAH

Temeljna podlaga za sodelovanje slovenske policije v mirovnihi operacijah je bila omogočena z vstopom Republike Slovenije v Organizacijo združenih narodov. Republika Slovenija je bila v to organizacijo sprejeta z resolucijo Generalne skupščine A/RES/46/236 na predlog Varnostnega sveta 22.maja 1992 na 86. plenarnem zasedanju. Slovenska policija sodeluje v mednarodnih mirovnihi operacijah na podlagi 19. člena Zakona o policiji, (Ur. l. RS-Zpol)⁵. Na podlagi 16.člena Zakona o državni upravi (ur.l. RS-ZDU) je bil 23.10.2003 sprejet Pravilnik o sodelovanju pri opravljanju policijskih ali drugih nevojaških nalog v tujini , ki točno določa pravne okvirje, izbirni postopek, priprave ter pravice in obveznosti policistov, ki sodelujejo v mirovnihi operacijah. Poleg omenjene resolucije in Zakona o policiji ter Pravilnika o sodelovanju pri opravljanju policijskih ali drugih nevojaških nalogah v tujini, imajo slovenski policisti, ki sodelujejo v mednarodnih mirovnihi operacijah pravno podlago tudi v številnih drugih virih mednarodnega prava.

Med pomembnejše vire sodijo Splošna deklaracija ZN o človekovih pravicah iz leta 1948, Evropska konvencija o človekovih pravicah iz leta 1950, Deklaracija o zaščiti vseh oseb pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega in poniževalnega ravnanja iz leta 1975, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966,...

Slovenski policisti v tujini pa ne opravljajo nalog samo v okviru OZN, temveč tudi v okviru EU in OVSE. Pravno podlago za sodelovanje v operacijah EU je Republika

⁵ 19. člen določa:

"Policija lahko na prošnjo mednarodnih organizacij ali na podlagi meddržavnih sporazumov, katerih članica ali podpisnica je Republika Slovenija, sodeluje v tujini pri opravljanju policijskih ali drugih nevojaških nalog.

O uporabi policije za naloge iz prejšnjega odstavka odloča Vlada na predlog ministra."

Slovenija pridobila s statusom pridružene članice v letu 1996⁶ in s tem hkrati sprejela vse naloge, ki jih opravljajo države članice in pridružene članice. Med najpomembnejše spadajo, kot bomo v nadaljevanju videli, Petersburške naloge.

Pravna podlaga za sodelovanje v operacijah OVSE je sprejem Republike Slovenije v članstvo v letu 1992⁷. Slovenski policisti opravljajo naloge na podlagi dokumenta Izzivi sprememb, ki je bil oblikovan na zasedanju v Helsinkih leta 1992⁸ katerega podpisnica je tudi Republika Slovenija. OVSE se ukvarja z zelo različnimi varnostnimi vprašanji, med njih pa spadajo tudi ukrepi za nadziranje in reševanje sporov ter morebitnih razmer, iz katerih se lahko razvijejo spori. V skladu z misijami in mirovnimi operacijami OVSE pa v nekaterih, na Kosovu, Makedoniji, sodelujejo tudi slovenski policisti (Trifunovič 2003: 20-21).

Poleg zgoraj naštetih virov je za udeležbo slovenskih policistov v mirovnih operacijah pomemben sklep Vlade Republike Slovenije, ki določi, katerega policista se pošlje v določeno mirovno misijo.

Slovenski policisti so pričeli aktivno sodelovati v mirovnih misijah oktobra 1997, ko je bil na pobudo Državnega zbora RS in po sklepu Vlade RS napoten prvi policist v misijo MAPE v Albanijo.

Na 18. sestanku strokovnega sveta za javno varnost 23. septembra 1998 je bila obravnavana pobuda za nadaljnje sodelovanje slovenske policije v mednarodnih mirovnih operacijah⁹ in sprejet sklep, da bo Ministrstvo za notranje zadeve še naprej sodelovalo z dvema policistoma v mirovni misiji MAPE v Albaniji. Na tem sestanku je bil poleg že omenjenega sklepa sprejet sklep, da bo Ministrstvo za notranje zadeve poslalo policiste tudi v druge misije, ki potekajo pod vodstvom Združenih narodov in Zahodnoevropske unije, poskrbelo pa bo tudi za izbor kandidatov in njihovo usposabljanje.

Policisti, ki bodo napoteni v mirovno misijo, morajo pred napotitvijo skleniti pogodbo za določen čas opravljanja nalog v mednarodni mirovni misiji.

⁶ Republika Slovenija je 25. junija 1996 postala 10. pridružena članica ZEU.

⁷ Republika Slovenija je 24.03.1992 pristopila k OVSE.

⁸ Dokument Izzivi sprememb (Challenges of change) obravnava operacije ohranjanja miru v okviru KVSE. V skladu s tem dokumentom OVSE lahko samostojno ukrepa in začne operacije ohranjanje miru kot organizacija.

⁹ Sklep Strokovnega sveta za javno varnost št. 0001/3-6-001/360-98 z dne 28.08.1998

3.3 NALOGE, KI JIH OPRAVLJAJO SLOVENSKI POLICISTI V MIROVNIH MISIJAH

Naloge, ki jih policisti opravljajo v mirovnih operacijah se lahko, kot piše Sotlar, opredelijo kot dejavnosti policije in vojske. Obe opravljata svojevrstne naloge, vendar se v mirovnih operacijah te vloge mešajo. Tradicionalne vloge, ki so jih imele obe represivne institucije so se v zgodovini izoblikovale tako, da so bile obe pripeljane do striktne delitve dela, profesionalizacije in specializacije ter nove družbene vloge. Vojska je opravljala funkcijo zunanjega varovanja, policija se je ukvarjala z notranjo varnostjo (Sotlar 2001; 795-808).

Tudi v sodobnem času sta glavni vlogi policije vzdrževanje javnega reda in miru ter boj proti kriminalu. V tem času naj bi bila policija nevtralen državni organ, ki skrbi za notranji red v državi, za zadovoljivo stopnjo družbene legitimnosti ter skrbi za zaščito državljanov in spoštovanje zakonov. Policija predstavlja jurisdikcijo, ki je razširjena na celotno družbo, obenem pa je sredstvo represije v rokah državne oblasti.

V novih vlogah in poslanstvih pa se meja tovrstnih nalog spreminja. Še posebno se to opazi pri mirovnih operacijah, kjer je težko potegniti mejo med policijskimi oziroma vojaškimi nalogami. Hansen opozarja, da se problemi se pričnejo že v samih virih ogrožanja. Tu bi lahko opredelili vsaj dva dejavnika, ki vplivata na projekcijo nalog. Prvi je ta, da sodobni viri ogrožanja niso več klasični vojaški viri, saj so le-ti zamenjani z nevojaškimi viri ogrožanja, kot so npr. terorizem, ekološki problemi, etnični konflikti, migracije,... Drug dejavnik pa predstavlja kompleksnost virov ogrožanja, saj zgoraj omenjene grožnje niso nacionalno omejene, temveč so globalne. To pa zahteva vklop vseh državnih oziroma mednarodnih resursov za boj proti sodobnim virom ogrožanja. Prav tu pa nastopi mešana vloga tako policije, kakor tudi vojske. V tem boju se naloge obeh represivnih organov prepletajo in so težko opredeljive za vsako posamezno. To pa, kot navaja Hansen, predstavlja kompleksnost nalog policije v mirovnih operacijah, saj je vloga policije v nekaterih misijah bolj, v nekaterih pa manj podobna nalogam vojaške organizacije. Kot rešitev bi tu lahko navedli žandarmerijske oziroma karabinjerske sile. Te sicer ne morejo zamenjati policijskih oziroma vojaških sil, lahko pa jim nudijo določeno podporo. Hansen povdarja, da se tu pojavi tudi negativna vloga, saj bi lahko s svojo vlogo povzročili težave zaradi necentraliziranega vodenja postopkov organov mirovne operacije, predvsem pa motili proces mirnega reševanja sporov in demokratizacije. Kot primer (lahko navedem delovanje) Hansen navaja delovanje italijanskih

karabinjerjev, ki v boju z organiziranim kriminalom v Italiji delujejo samostojno. Na Kosovu v misiji UNMIK, kjer so se pokazali kot izredno koristni, posebej v boju proti organiziranemu kriminalu, so naleteli na nasprotja v zvezi s pristojnostjo CIVPOL-a na področju pooblastil in etičnosti. Podobno se je zgodilo tudi na Haitiju v misiji UNMIH, kjer so italijanski karabinjerji in francoski žandarji podcenjevali usposabljanja CIVPOL-a in hoteli v usposabljanja vpeljati vojaške elemente (Hansen 2002: 73).

V času od prvih mirovnih operacij pa do konca hladne vojne, so v njih sodelovali predvsem vojaki oziroma vojaško osebje. Po koncu hladne vojne je število mirovnih operacij skokovito naraslo, postopoma pa se je število vojaškega osebja med sodelujočimi v mirovnih operacijah zmanjševalo, povečevalo pa se je sodelovanje policistov in civilnih uslužbencev. (Hansen 2002: 59).

V zadnjih letih se je potreba po civilnih policistih zelo povečala. Po Brahimijevem poročilu¹⁰ je delež civilnih policistov v mednarodnih mirovnih operacijah do 24 odstoten (Hansen 2002: 48).

Posledično se je pričela spreminjati tudi tipologija mirovnih operacij, saj se v sodobnem času v veliki večini primerov, v kolikor so sprte strani dovzetne za hitro in učinkovito rešitev spora, ne predvideva uporaba orožja za reševanje konfliktov med sprtimi stranmi, ampak mirne, diplomatske rešitve sporov. Reševanje sporov s silo se predvideva samo v primerih, ko sprte strani dalj časa zavračajo možnost mirnega, diplomatskega načina rešitve.

Mirovne operacije lahko razdelimo po različnih kriterijih. Poleg že omenjene delitve po generacijah, so mirovne operacije tradicionalne in kompleksne, opazovalne in oborožene, operacije za graditev miru, operacije za ohranjanje miru, za ustvarjanje miru, za vsiljevanje miru in operacije za preventivno diplomacijo. Jelušič piše, da so najnovejše mirovne operacije tako imenovane politične operacije, ki so namenjene pomoči pri vzpostavitvi in oblikovanju novega političnega sistema. V teh sodobnih operacijah je struktura udeležencev, v primerjavi s prejšnjimi operacijami, zelo spremenjena saj je od ene do osem vojaških oseb, civilnih uslužbencev pa je več sto. (Jelušič 2003A: 643).

¹⁰ Brahimijevo poročilo o reformah mirovnih misij Združenih narodov oziroma Poročilo o panelu o mirovnih operacijah, dokument OZN št. A55/-305-S/2000/809

Kot je bilo že omenjeno, bodo v nadaljevanju tega diplomskega dela predstavljene predvsem tiste vrste nalog, ki jih v mirovnih operacijah opravljajo slovenski policisti. Naloge slovenskih policistov v misijah se razlikujejo predvsem glede na vrsto organizatorja misije. Slovenski policisti v mirovnih misijah opravljajo naslednje naloge:

1. Operativne oziroma izvršilne naloge

Kot operativno misiji lahko opredelimo misijo UNMIK na Kosovu in misijo UNTAET na Vzhodnem Timorju. V tej misiji civilna policija OZN uveljavlja zakonitost in nadomešča lokalne varnostne sile in prevzema odgovornosti za ohranjanje zakonitosti, javnega reda in miru (angl. Executive policing). Policisti opravljajo tudi, poleg že omenjenih nalog, splošne policijske naloge, kot so legitimiranje, patruljiranje, reševanje prometnih nezgod, ogledi krajev kaznivih dejanj in podobno. Delo poteka po tipologiji dela policista na splošni policijski postaji, kot ga poznamo v Republiki Sloveniji. V tej in podobnih misijah policisti dejansko opravljajo svoje delo oziroma delo, ki ga sicer opravljajo tudi v Sloveniji.

2. Opazovalne naloge

Civilni policisti OZN imajo v okviru opazovalnih nalog tri glavne naloge in sicer: spremljati lokalne policiste pri njihovem delu, sprejemati in preiskovati pritožbe zoper delo lokalnih policistov in nadzorovati preiskovalno delo lokalnih policistov (Hansen 2002: 17). Opazovalne naloge civilnih policistov v misijah izredno varirajo in se prilagajajo dejanskemu namenu misije. OVSE sicer naloge, ki naj bi jih opravljali policisti, zgodovinsko delno povzema po OZN, vendar pa se naloge slovenskih in ostalih policistov v opazovalni misiji OVSE v Makedoniji nekoliko razlikujejo od nalog v mirovnih operacijah OZN. Primarne naloge misije, s tem pa tudi policistov je nadzor in obveščanje mednarodne skupnosti o morebitnih zunanjih grožnjah ter razvoju medetničnih odnosov. V tej misiji policisti opravljajo dela in naloge opazovalcev in nadzornikov sprtih strani in poročajo o dejanskem stanju. V tej misiji policisti opazujejo in nadzirajo uresničevanje sprejetih sporazumov, v samih konfliktih pa ne posredujejo, temveč o njih samo poročajo.

3. Svetovalne naloge

Svetovalna misija je misija, ki se izvaja v Bosni in Hercegovini v okviru Evropske unije in misiji IPITAF v Afganistanu. V teh misijah policisti opravljajo vlogo svetovalcev na področju srednjega policijskega menedžmenta. Policisti s svojimi znanji, pridobljenimi z dolgoletnimi izkušnjami na svojih specialističnih področjih, svetujejo lokalni policiji pri njenem delu in vzpostavitvi policijskih struktur in zakonitosti v državi.

4. Izobraževalne naloge

Izobraževalne misije so, glede na statistiko dela civilnih policistov v mirovnih operacijah, poleg operativnih najbolj množične. Policisti v teh misijah opravljajo vlogo inštruktorjev, predavateljev in profesorjev v različnih ustanovah. Predvsem gre tu za delo na policijskih akademijah in šolskih centrih nacionalnih policijskih sil. Take naloge opravljajo slovenski policisti v okviru misije OVSE na Kosovu, kjer na Policijski akademiji v Vučitrnu delajo kot inštruktorji in predavatelji. Ista dela in naloge pa prav tako v okviru OVSE opravljajo na policijski akademiji v Makedoniji.

3.3.1 MISIJA UNMIK

Slovenija je kot članica OZN obravnavana kot soodgovorna za svetovni mir, saj naj bi poudarjala skupno primarno odgovornost za zagotavljanje miru v svetu.

Različni interesi držav ali skupin držav onemogočajo aktivnejše preventivno delovanje mednarodne skupnosti. Odločanje v Varnostnem svetu ZN, ki je primarno odgovoren za vzdrževanje miru in varnosti, je pogojeno s pravico veta petih stalnih članic VS in različnimi interesi posameznih držav. Mirovne misije ZN tako ostanejo edino zdravilo za reševanje nastalih konfliktov.

Odpira se razprava o mejah nacionalne (državne) suverenosti in odgovornosti za zagotavljanje temeljnih človekovih pravic¹¹. Zastopanje stališča, da so človekove pravice nad državno suverenostjo, v tem trenutku ne predstavlja večinskega mnenja v

¹¹ npr. ob intervenciji v ZR Jugoslaviji in uvedbi začasne mednarodne administracije na Kosovu, idr.

ZN. Zaradi tega bo tudi v prihodnje reševanje potekalo različno oziroma odvisno od primera do primera.

Konflikti v zadnjem obdobju so vse bolj notranje-državni z ali brez vmešavanja sosednjih ali drugih držav. Zaradi spremenjene narave sporov postajajo mirovne misije vse bolj zahtevne in po vsebini bolj kompleksne. Klasične mirovne misije ZN se praktično ne vzpostavljajo več. Današnje mirovne misije ZN vključujejo različne vsebinske aktivnosti (humanitarna pomoč, pomoč pri izvedbi volitev, vzpostavljanje pravne države, demilitarizacija, demobilizacija in reintegracija pripadnikov vojskujočih se strani, vzpostavitev nove administracije, vojske, lokalne policije, njihovo usposabljanje ipd.).

V misiji UNMIK policisti opravljajo operativne naloge, ki so identične nalogam, ki jih policisti opravljajo v Republiki Sloveniji. Okoliščine, v katerih delujejo, so zelo različne, saj je varnostna situacija v nekaterih delih Kosova še vedno nestabilna in polna nevarnosti. Za opravljanje del in nalog v tej misiji se policisti izobražujejo na osnovnem tečaju, na dodatnem specialističnem usposabljanju ter po prihodu v misijo v Centru za usposabljanje civilnih policistov (UN Police Training Center) v Prištini. Policisti, ki so napoteni v misijo UNMIK v Republiki Sloveniji pri svojem delu opravljajo klasična policijska dela, kot so legitimiranje, patruljiranje, ogledi krajev kaznivih dejanj, ogledi prometnih nezgod, vzdrževanje javnega reda in miru, varovanje določenih oseb in objektov, nadzor in urejanje prometa,... Prav taka dela in naloge so opravljali tudi v misiji, s to razliko, da so bili standardi poročanja in izdelkov prilagojeni normativom ZN. Za delo v misiji so usposobljeni že po izobraževalnem programu Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija, policist. Na osnovnem usposabljanju se jih dodatno usposobi za delo, ki je prilagojeno standardom ZN, v Centru za usposabljanje civilne policije (UN Police Training Center) pa se preveri njihovo znanje in dodatno usposobi za opravljanje specifičnih nalog v misiji UNMIK.

3.3.2 MISIJE OVSE NA KOSOVU IN MAKEDONIJI

OVSE je ena od najpomembnejših regionalnih organizacij, ki ima zelo pomembno vlogo pri graditvi in ohranjanju miru ter stabilnosti v Evropi in pri preprečevanju lokalnih konfliktov. Njena angažiranost je največja v JV Evropi, saj to terjajo varnostne razmere na tem območju. Trifunovič opiše aktivnosti OVSE, predvsem kot dejavnosti, vezane na varnostna vprašanja, največji delež dejavnosti pa zajema

nadzor oborožitve, preventivno diplomacijo, krepitev zaupanja in varnosti človekove pravice, nadzori volitev, ekonomska varnost in varstvo okolja. Dobršen del dejavnosti zajema nadzor in reševanje sporov in nevarnih razmer iz katerih se lahko razvijejo spori. Za te namene je OVSE razvila kar nekaj misij in dejavnosti in sicer:

- Misije za poročanje in ugotavljanje dejstev, ki predstavljajo kratkotrajne obiske strokovnjakov OVSE, ki ugotavljajo dejstva in poročajo o ugotovitvah.
- Misije in terenske aktivnosti, ki so temelj za dolgoročno preprečevanje sporov, krizno upravljanje, reševanje sporov in postkonfliktno obnovo v regijah.
- Misije posebnih odposlancev predsedujočega OVSE iz držav članic OVSE, ki poleg nalog iz prejšnje točke opravljajo tudi uveljavitev sporazuma o nadzoru oborožitve in zbiranje denarja.
- Ad hoc usmerjevalne skupine, ki so imenovani za točno določene primere, da pomagajo predsedujočemu OVSE pri opravljanju posameznih nalog.
- Mehanizmi za mirno reševanje sporov, katerih namen je pospeševanje takojšnjih in neposrednih stikov s sprtimi stranmi in omogočajo hitrejšo mobilizacijo zmogljivosti OVSE za reševanje sporov.
- Mirovne operacije, ki tvorijo pomemben operativni del zmogljivosti OVSE za preprečevanje sporov in krizno upravljanje. Te operacije so v skladu s temeljnimi načeli Ustanovne listine Združenih narodov (Trifunovič 2003: 20).

Usmeritve OVSE, ki so se izoblikovale skozi izkušnje v JV Evropi, kažejo na to, da bo Slovenija s svojimi strokovnjaki močnejše prisotna. Sprejeta je bila namreč usmeritev o povečanju vloge na področju policijskih dejavnosti. V OVSE so se pričeli zavedati tudi prednosti, ki jih ima poznavanje kulture, mentalitete, zakonodaje, jezika in drugih značilnosti države, kjer OVSE izvaja misijo (Slovenija glede na Makedonijo, Kosovo, ZRJ...).

V misiji OVSE policisti opravljajo opazovalne in izobraževalne naloge. Na Kosovu, v Policijski akademiji, opravljajo izobraževalna dela in naloge inštruktorjev oziroma predavateljev. Konkretno policisti opravljajo naslednje naloge: vodja sekcije OVSE za kadrovanje in selekcijo kandidatov za kosovsko policijsko službo (Kosovo Police Service School-KPSS), hkrati pa je tudi vodja kontingenta slovenskih policistov na Kosovu, vodja sekcije za specializirane treninge, vodja predavateljev za področje kriminalistične preiskovalne dejavnosti, vodja skupine za pripravo in evalvacijo učnih programov policijske akademije. Policijska akademija v Vučitrnu pomeni nov pristop v mirovnih operacijah t.i. tipa "peace building". Mirovne operacije s tem

dobivajo novo razsežnost, saj niso namenjene samo "ohranitvi miru", temveč vzpostavitvi novih odnosov med sprtimi stranmi z njihovo aktivno udeležbo. Šola multietnične policije je eden od osnov oziroma temeljev boljšega in kvalitetnejšega sodelovanja med sprtimi stranmi na Kosovu. Za slovensko policijo pomeni to sodelovanje dokaz, da so naša policijska znanja na visokem strokovnem nivoju saj so sprejeta kot integralni del mednarodnih programov policijskega usposabljanja na Kosovu.

V to misijo so poslani policisti, ki v Republiki Sloveniji opravljajo bolj zahtevna dela in naloge s svojega specialističnega področja, kot je kriminalistika, policijska taktika, policijski management.

V Makedoniji policisti opravljajo opazovanje (t.i. monitoring) na meji s Kosovom. Sodelovanje v tej misiji je slovenska policija kmalu razširila z dodatnimi opazovalci v štirih sektorjih na meji z ZR Jugoslavijo (meja s Kosovom in z Republiko Srbijo) in izobraževalno dejavnost na Policijski akademiji Idrizovo. Policisti, ki sodelujejo v teh misijah so po osnovnem usposabljanju poslani v OSCE Center na Dunaju, kjer opravijo vse potrebne postopke akreditacije in dobijo osnovne napotke za delo v misiji. Po prihodu v misijo pa opravijo dvo tedenski tečaj, kjer policisti pridobijo pedagoško andragoška znanja. Po tem tečaju so usposobljeni za opravljanje del in nalog na policijski akademiji.

Pred slovensko policijo je bil nov izziv, saj v opazovalnih misijah do sedaj še ni sodelovala. Prav zaradi tega je bilo izboru policistov za to delo dan velik poudarek. Opazovanje v takih razmerah, kot vladajo v Makedoniji, zahteva celega človeka, strokovnjaka, ki je sposoben hitre in trezne presoje situacije (Eržen 2003: 9).

3.3.3 MISIJA EUPM

Na zasedanju vrha EU v letu 2000¹² je bil kot eno od prednostnih področij razvoja EU obravnavan razvoj evropske varnosti. To področje je bilo postavljeno takoj za institucionalno reformo EU in delo pri pripravi dokumenta o temeljnih pravicah v EU, torej pred obravnavo tematike o širitvi Unije, kar kaže na visoko prioriteto področja skupne evropske varnostne in obrambne politike (»Common European Security and Defence Policy ali CESDP«).

¹² Zasedanje vrha Eu je bilo 19. in 29.julija v Fieri, Italija.

Evropski svet je potrdil svojo odločenost, da zgradi takšno varnostno in obrambno politiko, ki bo sposobna učinkovitega vojaškega in civilnega posredovanja v reševanju morebitne krizne situacije v Evropi. EU se hkrati s prevzemom nalog ZEU pripravlja tudi na oblikovanje posebnih sil za hitro in samostojno posredovanje v območnih krizah. V cilju izboljševanja evropskih vojaških kapacitet so se pričele aktivnosti, da bi bile do leta 2003 formirane vojaške sile za hitro posredovanje (cca 60.000 pripadnikov), ki bi bile operativno sposobne v roku 60 dni. Do leta 2003 namerava vzpostaviti tudi strukturo evropskih policijskih sil¹³ (cca 5.000 pripadnikov), ki bi bile sposobne ustreznih intervencij na področju preprečitve konfliktov in operacij kriznega upravljanja.

Slovenski policisti v tej misiji opravljajo operativno svetovalne naloge z določenih specialističnih področij. Policist, s katerim sem opravil intervju, je v Republiki Sloveniji opravljal dela in naloge policista na meji. Po nominiranju za delo v misiji EUPM opravlja podobno delo v Bosni in Hercegovini. Delo je svetovalne narave, na nivoju srednjega managementa, prilagojeno zahtevam EU. Po nominiranju za delo v misiji policist najprej opravi 4 dnevno dodatno specialistično usposabljanje v Ljubljani nato pa še enotedensko usposabljanje v Introduction Centru v Sarajevu, po vzoru usposabljanj v misijah UN.

3.3.4 MISIJA ICITAP

V Afganistanu poteka post-konfliktna obnova države, ki zajema tudi pomoč pri izgradnji nacionalne policije, ki bo ustrezala mednarodnim standardom. K treningu na policijski akademiji v Kabulu, ki že poteka pod vodstvom Nemčije, so ZDA zagotovile še dodaten trening za kabulsko policijo (t.i. Train the Trainers), ki je osredotočen na človekove pravice, moderne policijske metode, management in nadzor.

Policist v tej misiji opravlja svetovalne naloge na nivoju visokega managementa. Opravlja naslednje naloge: enomesečne organizacijske, tehnične in vsebinske priprave skupine policijskih strokovnjakov za delo v Afganistanu, ki potekajo v OVSE policijski akademiji v Vučitrnu na Kosovu, usposabljanje afganistanskih inštruktorjev ter pomoč in nadzor nad delom teh usposobljenih inštruktorjev

¹³ Dopis Stalne misije RS pri EU v Bruslju št. MBR10244 z dne 23.03.2001

V tej misiji gre za točno določenega policista, ki je že dalj časa opravljal delo v mirovnih misijah in bil s strani Združenih narodov povabljen k vzpostavitvi oziroma reorganizaciji policije v Afganistanu. Usposabljanja tega policista so se nanašala predvsem na specifično peacekeeping usposabljanje, saj je policist sodeloval že v več misijah in osnovna usposabljanja za njega niso bila potrebna.

3.3.5 MISIJA UNTAET

V misiji UNTAET so Združeni narodi s svojimi sklepi vzpostavljali ogrodje nove države. Zastopanje stališča večinskega dela prebivalstva je pripeljalo do formiranja nove samostojne države. Vzpostavitev pa ni možna brez pomoči ZN. Delo v misiji UNTAET oziroma UNMISSET je v primerjavi z delom v drugih mirovnih misijah nekoliko drugačno, saj je indonezijska policija prepustila izvršilne naloge policiji ZN (CIVPOL). To pomeni, da civilna policija Združenih narodov deluje po mandatu OZN tako, da izvršuje policijska pooblastila na vsem območju Vzhodnega Timorja. CIVPOL tudi v tej operaciji aktivno vključuje lokalno prebivalstvo v državno administracijo kot enega temeljev prihodnosti samostojnega Vzhodnega Timorja po umiku misije UNMISSET z otoka.

Marca 2002 je Varnostni svet ZN po končanih volitvah ponovno ocenil politično in varnostno situacijo na Vzhodnem Timorju. Misija UNTAET je tako dobila nasledstveno misijo poimenovano UNMISSET, ki naj bi v obdobju mandata v trajanju 12 mesecev omogočila hiter prehod oblasti v roke vzhodno timorške vlade ter umik enot ZN v obdobju dveh let.

Policisti v misiji UNTAET oziroma UNMISSET opravljajo klasične policijske naloge, podobne nalogam, ki jih opravljajo v Republiki Sloveniji. Predvsem gre tu za naloge, ko so varovanje življenja in premoženja, preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in prekrškov, vzdrževanje javnega reda in miru, varovanje meja, varovanje določenih oseb in objektov,... Zaradi zaslug in dobrega opravljanja nalog, so slovenski policisti v tej misiji izredno hitro napredovali. Prva slovenska policista sta po nastopu dela prevzela naloge v kriminalistični službi - preiskovanje kaznivih dejanj, in v sodni policiji. Oba policista sta se v okolje, kjer slovenska policija še ni delovala, dobro vključila. Pri delu sta hitro napredovala, predvsem po zaslugi dobre usposobljenosti, profesionalnega pristopa, dobrih rezultatov dela ter primerne opremljenosti za delo. Tudi ostali policisti v tej misiji so nadaljevali z uspešnim delom in delo opravljali kot komandirji policijskih postaj.

Misija UNTAET oziroma UNMISSET je po opravljanju del in nalog policistov podobna nalogam misiji UNMIK na Kosovu.

3.3.6 MISIJA OHR v BiH

Urad visokega predstavnika (OHR) v Bosni in Hercegovini je bil ustanovljen na podlagi leta 1995 podpisanega Sporazuma o miru v Bosni in Hercegovini, t.i. Daytonskega sporazuma. Daytonski sporazum predvideva implementacijo civilnega aspekta sporazuma. Da bi se ta vidik v praksi tudi izvrševal, Urad visokega predstavnika (OHR) tesno sodeluje s prebivalci Bosne in Hercegovine v obeh entitetah (Federaciji in Republiki Srbski) ter z mednarodno skupnostjo.

Slovenija, ki je na območju Bosne in Hercegovine že prisotna s štirimi policisti je na zaprosilo OHR poslala v Urad še dodatnega policista, ki na območju Republike Srbske izvaja vse operativne naloge Urada visokega predstavnika na področju boja proti organiziranemu kriminalu.

3.3.7 MISIJA MAPE

Slovenski policisti v so tej misiji sodelovali v času od leta 1999 do 2001, sedaj ne sodelujejo več, vendar jo je gleda na tematiko diplomske naloge potrebno omeniti, saj je bila to prva mednarodna mirovna misija, v kateri so sodelovali slovenski policisti.

Policisti iz držav članic Zahodnoevropske zveze so v okviru misije MAPE v Albaniji sodelovali pri usposabljanju albanskih policistov, reorganizaciji albanske policije in pri pripravi zakonodaje za njeno delovanje. Osnovni cilj misije je bil približati organiziranost in standarde delovanja albanske policije standardom evropskih policij, s posebnim poudarkom na spoštovanju človekovih pravic in svoboščin.

Od 6.novembra 1997 do 22.junija 2001 je v misiji skupno delovalo 5 slovenskih policistov, ki so v Albaniji opravljali naslednje naloge:

- vodja skupine predavateljev za pravo v Trening centru v Tirani,

- koordinator aktivnosti za odprtje novega Trening centra v Draču,
- vodi 1. in 2.terenske skupine MAPE na kosovsko-albanski meji (begunska kriza),
- vodi terenske skupine MAPE v za evalvacijo programov usposabljanja albanskih policistov,
- področni svetovalec in vodi skupine inštruktorjev za usposabljanje specialne enote albanske policije,
- centralni svetovalec v ministrstvu za javni red, za področje dela mejne policije.

Vsi policisti so bili na nivoju policijskih inšpektorjev. Njihov mandat je trajal 6 mesecev z možnostjo podaljševanja dela v misiji še za 2-krat po 6 mesecev.

Sodelovanje v MAPE je pokazalo, da je slovenska policija kljub začetkom sodelovanja v mirovnih operacijah ustrezno usposobljena, dovolj strokovna in primerno opremljena, da lahko sodeluje v mirovnih misijah različnih tipov.

Sodelovanje v misiji pa ni temeljilo samo na udeležbi slovenskih policistov kot moštva v misiji, temveč tudi v obliki sredstev, saj je slovenska policija v letu 1999 na priporočilo slovenskega veleposlaništva v Makedoniji, slovenskih policistov misije MAPE ter v skladu s potrebami vodstva misije MAPE v Tirani, podarila administrativno in operativno opremo v višini ca. 1,5 mio SIT.

3.4 POGOJI ZA SODELOVANJE V MEDNARODNIH MIROVNIH OPERACIJAH

Slovenska policija si je nabrala v dosedanjem sodelovanju v mirovnih operacijah kar nekaj izkušenj in znanja, predvsem pa ima jasno predstavo o primerljivosti in kompatibilnosti slovenske policije z drugimi policijami v svetu, ki sodelujejo v mirovnih operacijah. Slovenski policisti so po znanju, strokovnosti, profesionalnosti in opremljenosti v samem vrhu policij sveta. Dodatno prednost v misijah na Balkanu predstavlja naše poznavanje območja, razmer, mentalitete, kulture in jezika. Občutne so razlike med evropskimi in drugimi zahodnimi policijami ter policijami azijskih držav in Afrike. Gre za razlike v razumevanju in zagotavljanju spoštovanja človekovih pravic, ter načel strokovnosti in profesionalnosti policijskega dela.

OZN je določila osnovne pogoje, ki jih morajo policisti izpolnjevati za sodelovanje v mednarodnih mirovnihi operacijah:

- Državljanstvo članice OZN,
- Profesionalni status,
- Psihofizično zdravje,
- Izkušnost,
- Znanje jezika,
- Vozniške sposobnosti,
- Osebna in poklicna integriteta.

Od zgoraj navedenih pogojev sta najpomembnejša voziške sposobnosti in obvladovanje angleškega jezika. Poleg navedenih pogojev pa mora biti policist usposobljen za delo v mirovnihi operacijah. Ta znanja pridobiva in nadgrajuje pri svojem delu, posebna znanja pa mora pridobiti na dodatnih usposabljanjih. Ta znanja pridobi na osnovnih in dodatnih specialističnih usposabljanjih, nanašajo pa se konkretno na delo v mirovnihi operacijah (Selection Standards and Training Guideline for UNCIVPOL 1997: 7-10).

Delavci slovenske policije, ki so ali še sodelujejo v mirovnihi misijah so bili izbrani po zgoraj omenjenih kriterijih UN DPKO (oddelka Združenih narodov za mirovne operacije) in pogoji OVSE.

Pogoji, določeni s strani OVSE so za delo policistov posebej določeni, razdeljeni so na dve področji in sicer zahtevana znanja in zaželena znanja:

Zahtevana znanja:

- Izobrazba policista
- Delovne izkušnje policista
- Aktivno znanje angleškega jezika
- Pogajalske sposobnosti
- Poznavanje mednarodnih policijskih standardov in človekovih svoboščin in pravic
- Topografija
- Znanje prve pomoči

Zaželena:

- Izkušnje na področju dela z lokalnimi in nacionalnimi državnimi službami in nevladnimi organizacijami
- Poznavanje dela s policijskimi sredstvi komuniciranja
- Poznavanje dela OVSE (struktura, ustanove, aktivnosti)

Pogoji sodelovanja v misiji ICITAP so določeni s strani organizacije same. Policist, ki sodeluje v njej sodeluje, je bil v misijo povabljen. Za tovrstne misije se uporablja Pravilnik o sodelovanju pri opravljanju policijskih ali drugih nevojaških nalog v tujini ¹⁴.

Pogoji za sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah so odvisni od misije, za katero so potrebni kandidati. Slovenska policija pri tem upošteva vse mednarodne normative, poleg le-teh pa še interne nacionalne, kot so delovna uspešnost, disciplinska nekaznovanost, posebna znanja,...

Starešine, policisti in policistke slovenske policije prostovoljno kandidirajo na internem kadrovskem razpisu. Interesenti morajo v razpisnem roku pisno izraziti interes za delo v mirovnih operacijah in posredovati v predpisani obliki in v angleškem jeziku napisan osebni življenjepis (Curriculum Vitae).

Kandidati, ki se javijo na interni razpis morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- morajo biti fizično in psihično zdravi,
- dobro kondicijsko pripravljene,
- policijski staž najmanj 8 let ali upokojen kot policist ne več kot 2-3 leta,
- uspešni pri delu,
- ne starejši od 55 let,
- aktivno morajo obvladati znanje angleškega jezika.

Selekcija kandidatov:

¹⁴ Za operacije, kot je ICITAP, se uporabljajo splošni pogoji sodelovanja slovenskih policistov v mednarodnih mirovnih operacijah, ki so od 23.10.2003 opredeljeni v Pravilniku o sodelovanju pri opravljanju policijskih ali drugih nevojaških nalog v tujini.

- Preizkus znanja angleškega jezika po normativih Oddelka za mirovne operacije (UN-DPKO),
- Cooperjev test fizičnih sposobnosti,
- Psihološki pregled,
- Zdravniški pregled po normativih za delo v mirovnih operacijah.

Pri vseh dosedanjih razpisih je težavo predstavljal nivo znanja angleškega jezika kandidatov. To je bil tudi bistveni element selekcije kadra. V Policiji ni ustreznega načina in oblik učenja in izpopolnjevanja znanja tujih jezikov na različnih nivojih (manjkajo predvsem oblike intenzivnega učenja angleškega jezika). Nekaj tovrstnega znanja se lahko pridobi na PA, VPVŠ in Upravni akademiji, vendar to ne pokriva trenutnih in tudi ne bodočih potreb na tem področju.

Vsi policisti, ki so napoteni v mirovne operacije po prihodu v državo, kjer se izvaja mirovna operacija, opravijo dodatno testiranje za delo v mednarodnih mirovnih operacijah v sprejemnem centru (Introduction center). Testiranje je sestavljeno iz treh segmentov:

- Preverjanja znanja angleškega jezika
- Uporabe osebne strelnega orožja
- Spretnostne vožnje s terenskim vozilom

Policista, ki ne opravi testiranja pozitivno ne more sodelovati v mirovni operaciji in se ga po posebnem postopku pošlje domov na stroške države članice OZN iz katere prihajajo. Poseben postopek se imenuje repatriacija, uporablja se za primere, ko je potrebno, v tem primeru policista zavrniti ali prekiniti njegovo delo v misiji iz kakšnih drugih razlogov. Policista se po odredbi komisarja (Commissioner for CIVPOL, komisar za civilno policijo) in vodje kontingenta (Contingent Commander) policistov članice države zavrne. Repatriacija mora biti potrjena tudi s strani vodje mirovnih operacij Združenih narodov. Kot primer naj navedem podatek za misijo IPTF v Bosni in Hercegovini, kjer je od leta 1996 do leta 2001 delo v misiji zaradi razlogov slabega vedenja, prekrškov ali kaznivih dejanj prekinilo 24 od 10.000 policistov (Hansen 2002: 51). Podatek kaže na zanemarljivo število prekinitev dela v misiji in visoko stopnjo strokovnega in profesionalnega dela civilnih policistov v tej mirovni misiji.

4. USPOSOSOBLJENOST SLOVENSКИH POLICISTOV ZA SODELOVANJE V MEDNARODNIH MIROVNIH OPERACIJAH

Usposabljanje kandidatov za sodelovanje v mednarodnih mirovnihi operacijah poteka po standardih in programih UN-DPKO (Department of Peacekeeping Operations, Oddelek za mirovne operacije) in OVSE-TCBU (Training and Capacity Building Unit, Enota za usposabljanja in vzpostavitev sistemov), v katerih so vgrajene izkušnje slovenskih policistov, ki so že ali še sodelujejo v mirovnihi misijah.

Policisti držav članic Združenih narodov se morajo usposablјati po standardih in programih UN-DPKO¹⁵, v katerih so opredeljeni načini usposablјanj. Policisti se usposablјajo na tri načine in sicer:

- Generično peacekeeping usposablјanje
- Specifično peacekeeping usposablјanje in
- Urjenje v učilnicah

V generičnem delu usposablјanja se policisti seznaniјo z Združenimi narodi kot mednarodno organizacijo, mirovnimi misijami skozi zgodovino, delovanjem mirovnihi operacij, človekovimi pravicami in svoboščinami, prvo pomočjo, stresom in varnostjo ter varnostnimi postopki. V specifičnem delu se policisti seznaniјo s policijskim delom v misiji, zgodovino regije in konflikta, samo misijo¹⁶, krajevnimi običaji in navadami ter opravijo angleški tečaj jezika oziroma jezika, ki se uporablјa v misiji. Zadnji del usposablјanja, urjenje v učilnicah, se nanaša na seznaniјe s specifičnimi informacijami o misiji in se opravlјa po prihodu v misijo. Sestavljen je iz šestih delov: UNCIVPOL standardi operativnih postopkov, varnost in varnostni postopki, človekove pravice in svoboščine, računalniški tečaj, tečaj jezika regije, v katerem deluje misija, po koncu mandata v misiji pa še izmenjava izkušenj, dosežkov, problemov in občutјih pred vrnitvijo domov.

¹⁵ Celoten program standardov in programov je opredeljen v publikaciji združenih narodov, Selection Standards and Training Guidelines for UNCIVPOL

¹⁶ V tem, izredno pomembnem delu, se policisti seznaniјo s cilji in odgovornostjo misije, omejitvami misije, strukturo misije, preteklimi uspehi in neuspehi misije, nevladnimi organizacijami in strategijo dela z mediji.

Za delovanje v misijah OVSE se policisti usposabljaajo po posebnih programih¹⁷, saj je njihova vloga vezana na točno določeno delovno mesto, ki ima svoje specifične dela. Policisti v teh misijah delujejo kot predavatelji, svetovalci, opazovalci. Za delo v teh misijah se zahteva visoka profesionalnost in učinkovitost. Usposabljanje poteka v specializiranem centru ASPR (Austrian Study center for peace and conflict resolution, Avstrijski center za mir in reševanje konfliktov) in v samih misijah.

V ASPR se policisti usposabljaajo po programu, ki zajema naslednja znanja: Struktura in aktivnosti OVSE, pregled misij OVSE, nadzorna znanja in kultura okolja, stresni menedžment, podpora delovanju v misiji, varnost, sodelovanje mednarodnimi in lokalnimi organizacijami, človekove pravice in svoboščine, pravice spolov in otrok.

Policisti se za posamezno misijo usposabljaajo v regiji oziroma državi, v kateri deluje misija OVSE. Programi so prilagojeni v skladu zgoraj omenjenimi vodili, prilagojeni na področje delovanja misije.¹⁸

Program usposabljanja Slovenskih policistov je zasnovan na treh nivojih in sicer:

- Generično peacekeeping usposabljanje
- Specifično peacekeeping usposabljanje in
- Urjenje v učilnicah

Pri generičnem usposabljanju se policiste seznani z zgodovino ZN, zgodovinskim ozadjem mirovnih operacij, z delovanjem in postopki pri delu v mirovnih operacijah, z varovanjem temeljnih človekovih pravic in svoboščin, znanja iz prve pomoči in kriznega upravljanja ter znanji o varnostnih postopkih. Pri specifičnem usposabljanju se policistom poda znanje o nalogah znotraj strukture mirovnih operacij, znanja o zgodovini konflikta in regije v kateri bodo opravljali naloge, znanja o različnih kulturah narodov, vpletenih v konflikt in opravijo tečaj angleškega jezika. V učilnicah policisti pridobijo znanja o standardnih postopkih civilne policije ZN, urjenje varnostnih postopkov in ostalih znanj, pridobljenih pri obeh prejšnjih usposabljanjih, opravijo računalniški tečaj, osnove znanja jezika regije in opravijo tečaj pisanja pisnih izdelkov civilne policije ZN. V slovenski policiji so skupinska usposabljanja do sedaj potekala periodično in bila izvedena v VC Gotenica, individualne priprave za delo v misijah pa so se izvajale neposredno pred odhodom

¹⁷ OSCE, The Training Standards for Preparation of OSCE Mission Staff.

¹⁸ Usposabljanja potekajo v centrih držav, kjer misije delujejo; v Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Kosovu in Makedoniji.

posameznih kandidatov na delo v tujih izobraževalnih centrih po Evropi ter v Ljubljani.

4.1 KRONOLOŠKI PREGLED NAČINOV USPOSABLJANJA

Delo v mednarodnih mirovni operacijah je predstavljalo novo obliko del in nalog. Slovenski policisti so se novim oblikam hitro prilagodili, saj so bila prva usposabljanja izvedena že v letu 1997, ko je s sodelovanjem pričel prvi policist v misiji MAPE. Usposabljanja so bila sprva na individualni ravni, saj je bilo število policistov, ki so sodelovali v mednarodnih mirovni operacijah majhno. Skupinska usposabljanja so se pričela s sodelovanjem v mednarodni mirovni misiji UNMIK na Kosovu. V letu 2000 je bilo organizirano prvo skupinsko usposabljanje v Vadbeni center Gotenica, v letu 2001 drugo, v letu 2003 pa tretje usposabljanje, katerega udeleženec sem bil tudi sam. Kvalitativno gledano, je bilo vsako usposabljanje nadgradnja prejšnjega. Pri vsakem novem usposabljanju so se upoštevale nove izkušnje in nova spoznanja iz prejšnjih usposabljanj, tako individualnih, kakor tudi skupinskih. Prav tako so se upoštevala nova spoznanja policistov, ki so se vrnili iz mirovni operacij, predvsem tistih, ki so se vrnili iz mirovne misije UNMIK na Kosovu. Na usposabljanjih poleg vseh predavateljev sodelujejo tudi policisti, ki so v mirovni operaciji, pa so trenutno na letnem dopustu doma. Oni so, kot trenutno delujoči v mirovni operaciji, najboljši vir izkušenj in informacij o dogajanju v mirovni operacijah. Temeljna značilnost posodabljanja je postopno uvajanje predavanj in celotnega sporazumevanja v angleškem jeziku. Na ta način se usposabljanje pripelje do identičnosti z življenjem v mirovni misiji.

4.2 OSNOVNO USPOSABLJANJE

V mirovni operacijah se je izkazalo, da so policisti, ki prihajajo in različni držav, različno usposobljeni za delo v mirovni misiji. Policisti imajo največ težav z angleškim jezikom in znanjem vožnje terenskega vozila. V sled temu je vodstvo slovenske policije pristopilo k osnovnemu usposabljanju z največjo možno mero strokovnosti. Kandidati za sodelovanje v mirovni operacijah morajo najprej opraviti osnovno usposabljanje za sodelovanje v mednarodni mirovni operacijah. Tri tedenski osnovni program s preverjanjem usposobljenosti ob zaključku usposabljanja

v Gotenici poteka v skladu z UN-CIVPOL programom usposabljanja za PKO (Peacekeeping Operations), in zajema naslednje teme:

- organiziranost in vloga OZN, EU, ZEU in OVSE
- uporaba UN CIVPOL in OVSE priročnika
- določbe humanitarnega prava in varstva človekovih pravic
- sodelovanje z drugimi mednarodnimi institucijami (OSCE, ECMM, UNHCR, ICRK...)
- CIVPOL monitoring volitev
- geografska orientacija
- poznavanje okolja – kultura, zgodovina in lokalni običaji ter navade prebivalcev kjer teče PKO
- varnostna priprava
- policijska taktika
- tehnike pogajanja
- razreševanje talske situacije
- poročanje in pisarniško poslovanje v PKO
- bombna zaščita in protiteroristično delovanje
- uporaba osebne in formacijske oborožitve in opreme
- delo s terenskim avtomobilom in vitlom
- uporaba različnih sistemov zvez in komuniciranje po zvezah v MMO
- uporaba računalnika (Word, PowerPoint, internet, e-mail, SEJA)
- topografija
- principi logistične podpore v OZN
- higienska in zdravstvena preventiva in zaščita (prva medicinska pomoč in samopomoč)
- psihološka priprava (protistresni trening)
- osebna zaščitna sredstva

V nadaljevanju je opisano zadnje usposabljanje kandidatov za sodelovanje v mednarodnih mirovniških usposabljanjih, katerega sem se udeležil tudi sam.

Od 31.03. do 18.04.2003 je v VC Gotenica potekalo usposabljanje policistov za delo v mednarodnih mirovniških operacijah. Usposabljanje je bilo izvedeno v skladu z letnim programom in na podlagi odločbe. Usposabljanje sta vodila Kankaraš Boris in Grudnik Aleš iz Uprave uniformirane policije Generalne policijske uprave.

Usposabljanja se je udeležilo 25 kandidatov.

Namen in cilj usposabljanja je bil podati policistom potrebna, predpisana in priporočljiva znanja ter jih usposobiti za samostojno delo v mednarodnih mirovnih operacijah. Poudariti je potrebno, da je bilo usposabljanje v 80% deležu izvedeno v angleškem jeziku.

Na usposabljanju so sodelovali strokovnjaki in predavatelji iz MNZ, Policije ter drugih vladnih in nevladnih institucij ter tuji inštruktorji.

Usposabljanje je potekalo v obliki predavanj v učilnici, v obliki terenskih vaj v okolici Gotenice, simulacije dejanskih razmer delovanja mirovnih operacij pa tako na terenu, kakor tudi v objektih, ki so podobni objektom na področju delovanja mednarodnih mirovnih operacij. Potrebno je poudariti, da je bil najpomembnejši zadnji del usposabljanja, simulacija dejanskih razmer delovanja na področju mirovnih operacij. Simulacija je potekala potekal 75 ur, vključno z vsemi dejavnostmi, dežurstvi in počitki na lokacijah v Gotenici in njeni okolici v objektih, ki so bili za čas simulacije spremenjeni v policijske postaje. Delo je bilo organizirano v obliki dveh policijskih postaj in enega regionalnega štaba, vodstvo tečaja pa je predstavljalo glavni štab. Komunikacije so potekale izključno v angleškem jeziku, prav tako pa so bili vsi pisni izdelki (poročila o delu, poročila o dogodkih, incidentih, prekrških, kaznivih dejanjih) napisani v angleškem jeziku. Zadnji dan simulacije je bil v nočnem času izveden napad na policijski postaji in regionalni štab, s pomočjo nočne topografije je bil izveden premik na rezervno lokacijo in vzpostavitev delovanja na rezervni lokaciji.

S simulacijo smo udeleženci preizkusili večino znanj, ki smo jih tekom usposabljanja pridobili.

Vsi udeleženci smo usposabljanje uspešno zaključili. Ob zaključku nam je vodja sektorja za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti Branko Zlobko podelil pisna potrdila o udeležbi in uspešno zaključenem usposabljanju. Program usposabljanja je podan v prilogi.

Z uspešno zaključenim osnovnim usposabljanjem smo kandidati pripravljeni za delo v mednarodnih mirovnih operacijah, predvsem za delo v operacijah pod okriljem združenih narodov, saj je bil program osredotočen predvsem na delo v le-teh operacijah. Operacije pod okriljem združenih narodov sodijo med najzahtevnejše mednarodne mirovne operacije. Tu so policisti izpostavljeni najbolj neugodnim

delovnim razmeram. Pred vsako napotitvijo v mirovne operacije pa kandidati glede na vrsto misije za katero kandidirajo, opravijo dodatna specialistična usposabljanja.

Ker se je usposabljanje nanašalo predvsem na sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah Združenih narodov, ga je potrebno oceniti tudi s tega aspekta. Usposabljanje je vsebovalo vse prvine, ki ga vsebuje osnovno usposabljanje po programih UN DPKO. Znanja, pridobljena v generičnem delu usposabljanja in pri delu v učilnicah so bila strokovno in učinkovito uporabljena na praktičnem delu usposabljanja in simulaciji dejanskih razmer delovanja v mednarodnih mirovnih operacijah Združenih narodov. Strokovnost in učinkovitost uporabe pridobljenih znanj se je pokazala pri izvedbi postopkov, komunikacijah, izdelavi pisnih izdelkov v času simulacije in hitrosti opravljenega dela, skratka v času celotne, 75 urne simulacije dejanskih razmer v mednarodnih mirovnih operacijah. Ocenjujem, da je bilo usposabljanje uspešno tudi s tega vidika.

Nekaj udeležencev z usposabljanja bo sodelovalo tudi v operacijah OVSE, EU in OHR, zato je potrebno oceniti usposabljanje tudi s tega vidika. Tu je že v začetku potrebno poudariti, da se je usposabljanje nanašalo predvsem na sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah Združenih narodov. Usposabljanje, ki ga izvaja slovenska policija pa se v veliki večini nanaša na mednarodne mirovne operacije združenih narodov, vsebuje pa tudi nekaj prvin usposabljanja za delovanje v operacijah OVSE. V tem delu se je usposabljanje nanašalo predvsem na poznavanje delovanja slovenskih policistov v ostalih misijah, predvsem OVSE, saj v teh misijah, poleg sodelovanja v mednarodnih mirovnih misijah Združenih narodov, sodeluje največ slovenskih policistov. V tem delu so bile policistom predstavljene v generičnem delu usposabljanja osnovne informacije o samih misijah (osnovni namen misije, zgodovinsko ozadje, delovanje in postopki v misiji,...) in delu, ki ga opravljajo slovenski policisti v teh misijah. Znanja, podana za to področje so bila preverjena s pisnimi testiranjem in izpraševanjem med samim usposabljanjem. Glede na pozitivna testiranja vseh udeležencev lahko zaključim, da je bilo usposabljanje uspešno tudi z vidika sodelovanja v operacijah OVSE, EU in OHR.

4.3 DODATNO SPECIALISTIČNO USPOSABLJANJE

Po potrjeni kandidaturi za opravljanje dela v mirovnih operacijah, se kandidati usposabljaajo na dodatnih specialističnih usposabljanjih. Usposabljanja so različna,

specializirana, navezujejo se na področje sodelovanja v mednarodnih mirovnih operacijah.

Usposabljanja potekajo doma in v tujini. Doma se policisti usposabljujejo v vadbenem centru Gotenica pod vodstvom Sektorja za obrambno načrtovanje in policijske specialnosti ter na Upravni akademiji v Ljubljani. V tujini se slovenski policisti usposabljujejo v naslednjih centrih za usposabljanje policistov za sodelovanje v mirovnih operacijah:

- Avstrija, Austrian Civpol selection and Trainig Centre, Dunaj,
- Švedska, National Police Board/NCID, Štokholm,
- Norveška, National Police Training Centre, Kongsvinger,
- Irska, United Nations Training School, Kildare,
- Madžarska, International Training Centre, Budimpešta,
- Italija, Academy and Officer School, Torino.

Slovenski policisti so se do sedaj usposabljali v omenjenih centrih, v prihodnosti se bodo v še ostalih centrih držav članic OZN, predvsem držav članic na območju Evrope, glede na razmah sodelovanja v mirovnih operacijah pa tudi drugod po svetu.

Delo v mednarodnih mirovnih operacijah je za slovenske policiste nova oblika del in nalog, zato se morajo usposabljati tudi v tujini, v državah, ki imajo dolgo zgodovino sodelovanja v mednarodnih mirovnih operacijah.

4.4 PRIHODNOST

V prihodnosti bodo opravljene posodobitve programov v skladu s smernicami, standardi in programi UN-DPKO in OVSE-TCBU in izkušenj iz ostalih misij, v katerih so, sodelujejo in bodo sodelovali slovenski policisti. Slovenska policija načrtuje posodobljen tri tedenski osnovni program s preverjanjem usposobljenosti ob zaključku usposabljanja. Do priprave skupnega programa usposabljanja in priprav kandidatov Republike Slovenije za delo v mirovnih misijah, ki ga pripravlja medresorska delovna skupina pod vodstvom Ministrstva za zunanje zadeve, v njej pa so zastopana še Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za promet, idr., bo policija še naprej izvajala lasten osnovni program usposabljanja. Razlika od dosedanjih usposabljanj bo ta, da bodo prihodnja

potekala izključno v angleškem jeziku. To bo zahtevalo ustrezen izbor in priprave domačih in tujih predavateljev ter ustrezno finančno in materialno-tehnično podporo takemu načinu dela. Kot že v preteklosti, bodo 3-5 dnevna dodatna specialistična usposabljanja oziroma zaključne priprave potrebne neposredno pred odhodom v misijo (izključno v angleškem jeziku). V kolikor bo izvedena ustanovitev posebne enote za delovanje v mednarodnih mirovnih operacijah, bodo izvedena redna 3-5 dnevna dopolnilna oziroma osvežilna usposabljanja ter individualne in skupinske vaje policistov, ki bodo po pogodbi v pripravljenosti za hitro posredovanje na kriznih območjih. Za uspešno delovanje se bodo slovenski policisti usposabljali tudi na mednarodnih usposabljanjih in vajah evropskih policijskih enot za hitro posredovanje.

Možnosti za sodelovanje v mednarodnih operacijah se povečujejo izredno hitro, saj ima Republika Slovenija možnost vključitve v več mednarodnih enot. Ena izmed njih, UNSAS (United Nations Standby arrangements System, Sistem združenih narodov za takojšen vpoklic) je organizirana tudi v okviru Združenih narodov. Ta enota zagotavlja združenim narodom zagotovitev moštva v sedmih, 15, 30, 60 in 90 dneh po vpoklicu, sestavljena pa je z osebja, ki zagotavlja takojšno ustanovitev mirovne misije na kriznem območju. Sestavljena je iz vojaških bojnih enot, vojaške logistične podpore, vojaških opazovalcev, civilnih policistov in ostalih civilnih specialistov. V kolikor pa bodo ustanovljene združene sile za misije (Integrated Mission Task Force-IMTF), je velika verjetnost, da bomo sodelovali tudi v teh enotah (povzeto po Brahimijevem poročilu OZN).

Kot navaja Jelušič, se Brahimijevo poročilo zavzema za uporabo prisilnih metod reševanja sporov, če sprte strani nočejo dalj časa korektno sodelovati v mirovnem procesu. Ta pristop pa ustreza samo zahodnim, razvitim državam. Manj razvitim, ki so v tako imenovani skupini 77 to ne ustreza, saj menijo, da ta način ne upošteva suverenosti držav in nevmešavanje držav v notranje zadeve drugih držav (Jelušič 2003B: 25).

Slovenska policija bo v vseh oblikah sodelovala v skladu z zunanje političnimi smernicami Republike Slovenije. Možnosti za oblike mednarodnega sodelovanja je velika, kar pomeni, da se bodo slovenski policisti v prihodnosti tovrstnih mednarodnih mirovnih misij zagotovo udeleževali, prav tako pa bodo zagotovo bili v pripravljenosti v smislu enot na sklic v Republiki Sloveniji ali eni od mednarodnih mirovnih misij.

5. OPREMLJENOST SLOVENSКИH POLICISTOV ZA DELOVANJE V MEDNARODNIH MIROVNIH OPERACIJAH

Oprema, ki jo uporabljajo slovenski policisti v mednarodnih mirovnihi operacijah je osebna, zaščitna, tehnična ter oborožitve. Opremljanje policistov, ki so napoteni v mirovne misije je odvisno od vrste dejavnikov. V prvi vrsti je pomemben mandat posamezne misije ter naloge, ki jih bodo policisti opravljali. Misije so lahko operativne, svetovalne ali opazovalne. Vse mirovne misije praviloma potekajo na post konfliktnih območjih (spopadi med državami, državljanske vojne, nemiri ipd.), kjer je življenjski standard prebivalstva zelo nizek. Za takšna območja je značilno, da so slabo razvita ali so uničena zaradi posledic vojne, oboroženih spopadov, gverile, terorizma ipd., na teh območjih je nizek higieniški standard, slaba oskrba z življenjskimi potrebščinami ipd. Dodaten otežujoč dejavnik so klimatske razmere ter flora in favna na območjih misij. Prav glede na te značilnosti se opremlja policiste za delovanje v mednarodnih mirovnihi operacijah.

Vsa oprema, ki se uporablja za delovanje v mirovnihi misijah je predpisana za vsako misijo posebej. Pri opremljanju veljajo standardi mednarodnih institucij oziroma organizacij, ki vodijo misijo.

5.1 DOSEDANJI PREGLED OPREMLJENOSTI

Slovenski policisti, ki so delovali v mednarodnih mirovnihi misijah so bili opremljeni s kompletom uniforme policistov, ki opravljajo dela in naloge v Republiki Sloveniji, temu pa je bila dodana še zaščitna oprema in tehnična oprema. S pristopom sodelovanja v misiji UNTAET na Vzhodnem Timorju v letu 2000 je bila slovenska policija postavljena pred nova dejstva opremljanja policistov za delo v mednarodnih mirovnihi operacijah.

Klimatske razmere na tem območju so popolnoma drugačne od razmer v Republiki Sloveniji in temu primerno je bilo treba opremiti tudi policista, ki sta delovala v tej misiji. Sprva sta bila policista poslana v misijo s kompletom uniforme, ki pripada slovenskim policistom za opravljanje del in nalog. Policista sta pri svojem delu kmalu ugotovila, da so nekateri deli dodeljene opreme popolnoma nepotrebni oziroma neprimerni. Na območju delovanja misije UNTAET oziroma UNMSET so

stalne visoke temperature in velika vlaga, letna časa sta pa samo dva, suho in deževno obdobje. Vodstvo policije, ki je odgovorno za delo policistov v mednarodnih mirovniških operacijah se je hitro odzvalo na novo nastale delovne razmere. Potrebno je bilo izbrati nove materiale in jih kot vzorce poslati na območje izvajanja operacije. Policista, ki sta delovala v misiji sta vzorce preizkusila, ocenila in obvestila vodstvo misij v Sloveniji. Na ta način so bili privzeti novi materiali za izdelavo in uporabo v za slovensko policijo nevajenih področij. Poudariti je potrebno, da je policistom na delu v misiji potrebno nuditi vso potrebno pomoč pri delu, saj jim vodstvo mirovne misije v državi, kjer se izvaja operacija nudi le najnujnejšo pomoč.

Ostali policisti, ki delujejo v mednarodnih mirovniških operacijah na področju Balkana so opremljeni kot ostali policisti v Republiki Sloveniji, dodana jim je oprema, ki bi jo lahko ali pa jo policisti uporabljajo pri svojem delu. Ta oprema se nanaša predvsem na otežene razmere, v katerih opravljajo dela in naloge, saj jim vodstvo misije s strani Združenih narodov oziroma drugih misij ne zagotavlja dodatne opreme.

Posodobitev opreme je bila potrebna tudi za policista, ki je v letošnjem letu pričel z mandatom v misiji ICITAP v Afganistanu, saj je za to območje značilna velikost ozemlja, na katerem je vrsta različnih klimatskih pogojev.

Oprema se je že od vsega začetka dopolnjevala na podlagi izkušenj, ki so jih pridobili slovenski policisti z udeležbo v misijah in na podlagi izkušenj drugih kolegov iz držav, ki so sodelovale v mednarodnih mirovniških misijah. Prav te izkušnje narekujejo stalno posodabljanje opreme. Prav tako je potrebno, glede na vrsto misije in področje delovanja, prilagoditi opremo vsem bodočim misijam, v katerih bodo sodelovali slovenski policisti.

5.2 OPREMA POLICISTOV ZA DELO V MIROVNIŠKIH OPERACIJAH

Oprema, ki jo uporabljajo slovenski policisti za delo v mednarodnih mirovniških operacijah je osebna, zaščitna in tehnična. V osebno opremo spada komplet zimske, letne in delovne uniforme, dopolnilni deli uniforme, oprema za osebno higieno in dodatki. V okviru zaščitne uniforme sta policistoma dodeljena dva zaščitna neprebojna jopiča in sicer jopič za preko obleke in jopič za pod obleko. Uniforma je

identična uniformi slovenskega policista, dodane pa so mednarodne znake. Tehnična oprema, ki je dodeljen policistom je odvisna od misije in položaja v misiji. V večini misij pa gre za osebno opremo posameznih policistov, kot so diktafon, večnamenski nož, jedilni pribor, plinski kuhalnik, posoda za kuhanje, potovalna torba, GPS,... Vodjem misij ali določenim posameznikom se zaradi narave dela dodeli prenosni računalnik z vso pripadajočo opremo. Oprema posameznega policista, kakor tudi celotnega kontingenta je opredeljena predvsem z misijo in funkcijo v misiji. Potrebno je poudariti, da se oprema s časom spreminja oziroma posodablja. Trenutna oprema, ki jo ima policist, ki sodeluje v mirovni misiji je prikazana v prilogi 1.

Kot je bilo omenjeno, je oprema policistov odvisna od več dejavnikov, predvsem pa od vrste misije dela, ki ga opravlja ter prostora mirovne operacije. Pri opremljenosti slovenskih policistov v mirovnih operacijah je potrebno posebej izpostaviti policiste, ki sodelujejo v mednarodnih mirovnih operacijah izven Evrope. Oprema, ki dodatno dodeljena policistom, ki so napoteni v misijo v Vzhodni Timor in Afganistan je prikazana v prilogi 2. podobna oprema se bo dodeljevala tudi policistom, ki nja bi bili napoteni v Irak.

5.3 POSEBNOSTI UPORABE OPREME

Posebnosti pri uporabi opreme se nanašajo predvsem na območje uporabe. Oprema, ki se najbolj razlikuje od klasične je oprema, ki se uporablja v mirovni operaciji UNTAET na Vzhodnem Timorju. Le-ta je prilagojena klimatskim razmeram indonezijskega arhipelaga. Posebnosti se pojavljajo tudi pri opremi, ki je namenjena policistu, ki deluje v mirovni operaciji ICITAP v Afganistanu.

Oprema policistov, ki sodelujejo v mirovni operaciji ICITAP, UNTAET imajo uniforme konstrukcijsko enake uniformam slovenskih policistov, le da so izdelane iz posebnega materiala. Ta je primeren okolju, kjer se izvajajo mirovne operacije, saj je lažji in tanjši.

Poseben del opreme je bil dodeljen policistom, ki delujejo v misiji UNMIK. Po ugotovitvi zdravstvenih težav vojakov, ki delujejo v misiji UNMIK na Kosovu v začetku leta 2001, v zvezi uporabe streliva z osiromašenim uranom, so bili ob pomoči Službe za medicino dela Ministrstva za notranje zadeve in Zavoda za varstvo pri delu dodeljeni slovenskim policistom, ki delujejo v misiji UNMIK – CIVPOL, termoluminiscenčnimi dozimetri. Vsi policisti so opravili tudi dodatne zdravniške

preglede za delo z viri ionizirajočega sevanja. Slabost teh dozimetров je, da prikazujejo že prejeto dozo sevanja in ne opozorijo prejemnika na trenutno prejeto prekomerno dozo.

Misije, v katerih delujejo slovenski policisti so operativne, svetovalne in opazovalne. Tudi tu se pojavijo posebnosti, saj policisti, ki opravljajo operativne naloge, potrebujejo neprimerno več osebne in zaščitne opreme, kot policisti, ki opravljajo delo v svetovalnih oziroma opazovalnih misijah. V teh se uporablja manj opreme, poudarek je na tehnični opremi.

Pod poseben del opreme bi lahko omenili tudi oborožitev, saj civilni policisti v prvih štiridesetih letih delovanja v mednarodnih mirovniх operacijah zaradi narave njihovega dela niso bili oboroženi. Združeni narodi so dovolili oborožitev z lahkim orožjem leta 1993 v mirovni operaciji UNMIH na Haitiju. Po tem letu so policisti v mirovniх misijah v večini oboroženi, ta oborožitev pa ima predvsem obrambni namen oziroma dovoljeno uporabo v primerih, ki jih določajo Združeni narodi. Vrsta orožja s strani Združenih narodov ni določena, saj se razlikuje od misije do misije. Slovenski policisti so v operativniх misijah oboroženi s pištolo Beretta, kalibra 9mm, dolgocevno orožje pa je shranjeno v skladišču MNZ in je pripravljeno za dostavo in uporabo, v kolikor bi prišlo do kritičniх razmer v misijah. Tu gre predvsem za misijo UNMIK na Kosovu, saj tam slovenski policisti opravljajo operativne oziroma izvršne naloge.

5.4 PRIHODNOST

V prihodnosti se bodo slovenski policisti opremljali v skladu z namenom oziroma vrsto misije. Pri tem se bodo upoštevale izkušnje policistov, ki so v prejšnjih mandatih sodelovali v mednarodniх mirovniх operacijah. Posebno bodo še dobrodošle informacije o delu na področjih, ki za nas niso toliko znana. Dober primer sta Vzhodni Timor in Afganistan, v prihodnosti pa verjetno tudi Irak. Pomembno vlogo pa bodo igrale izkušnje kolegov iz tujine, predvsem tistih, ki imajo daljšo zgodovino sodelovanja v mednarodniх mirovniх operacijah.

V prihodnje bo, kakor tudi do sedaj, pomembna fleksibilnost vodstva misij slovenskiх policistov, ki so do sedaj in bodo tudi v prihodnosti poskrbeli za sodobnejšo, boljšo in še bolj inovativno opremo policistov za sodelovanje v mirovniх operacijah. Uspešno delo se kaže v rezultatih dela policistov v misijah in vodstva

misij v Sloveniji. Vodstvo misij v Sloveniji se pripravlja tudi na sodelovanje v mirovni misiji v Iraku. Pričakuje se udeležba 10 policistov. Že v začetku junija so obvestili Kadrovsko službo policije, Skupne službe in Službo za informatiko in telekomunikacije o sodelovanju slovenskih policistov v mednarodni misiji v Iraku. Skupaj z obvestilom je bil poslan seznam opreme, ki jo bodo v mirovni misiji potrebovali slovenski policisti. Velik del oprema, ki jo uporablja slovenski policist je neprimerna za območje Iraka in temu primerna je zahtevana dodatna oprema:

- Javljalniki radioaktivnega sevanja
- Zaščitna sredstva proti mrčesu
- Sredstva za nego stopal
- Zaščitna sredstva proti soncu
- Sredstva za opekline
- Sredstva za razkuževanje pitne vode
- Zaščitna mreža proti komarjem
- Zaščitna očala (motoristična in sončna)
- Zaščitni šal
- Nahrbtna posoda za vodo
- Polškornji za puščavsko podnebje
- Navigacijski sistem gps
- Satelitski telefon

Tako prve, kakor tudi druge izkušnje lahko pridobimo samo s konkretnim sodelovanjem v mednarodnih mirovnih operacijah. Slovenska policija bo v skladu z odločitvami vlade in odločitvami OZN, OVSE in EU sodelovala v čim več mednarodnih operacijah, saj bomo le na ta način zagotovili dobro usposobljenost in opremljenost policistov za uspešno in učinkovito sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah.

6. PRIMERJAVA USPOSOBLJENOSTI IN OPREMLJENOSTI SLOVENSKE POLICIJE S POLICISTI NEKATERIH EVROPSKIH DRŽAV

6.1 PRIMERJAVA USPOSOBLJENOSTI

V delu sem opravil primerjavo nekaterih evropskih držav, ki sodelujejo v mednarodnih mirovnihi operacijah. Večina držav ima programe usposabljanj prilagojene na raven vojaškega osebja, saj se v večini mirovnihi operacija uporabljajo oborožene sile. Nekatere države pa imajo poleg vojaških programov tudi programe za usposabljanje policistov in civilnega osebja.

Programi usposabljanj za policiste se nekoliko razlikuje od vojaških programov, saj gre pri policijskem delu za drugačno naravo dela. Policisti se usposabljaio iz naslednjih tematskih sklopov: trenutna politična situacija v svetu, ONZ in mednarodne mirovne operacije, mednarodno pravo, pravo oboroženih spopadov, policijska stališča izvajanja mednarodnih mirovnihi operacij, pogajalske tehnike, medicinska oskrba, topografija, sredstva zveze, vožnja s terenskimi vozili, streljanje, delo na helikopterju,...

Osnovno usposabljanje slovenskih policistov je zastavljeno široko tako v temah, kakor tudi v časovnem trajanju.

Policisti večine evropskih držav se za sodelovanje v mednarodnih mirovnihi operacijah usposabljaio podobno kot slovenski policisti, kar je razvidno iz tabele 2:

Tabela 2: Primerjava usposabljanj nekaterih evropskih držav

	Tema usposabljanja	Švedska	Avstrija	Nemčija	Norveška	Belgija	RF	Slovenija
1.	Trenutna politična situacija	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
2.	Javni red in mir	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da
3.	Delo na helikopterju	Da	Da	Ne	Ne	Da	Ne	Da
4.	Odnosi z javnostjo	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da
5.	UNHCR	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da
6.	Misije, kjer sodelujejo enote	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
7.	Minsko eksplozivna sredstva	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
8.	Terenska vozila	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	Da
9.	Plinska in zaščitna	Da	Da	Da	Ne	Da	Ne	Da

	sredstva							
10.	Orožje-delovanje in uporaba	Da	Da	Da	Ne	Da	Ne	Da
11.	Varstvo človekovih pravic	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da
12.	Uporaba priročnikov UN	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
13.	Sredstva zveze	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
14.	Topografija	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
15.	Talci-pogajalske tehnike	Da	Da	Da	Da	Ne	Ne	Da
16.	Prva pomoč	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
17.	Operativni interesi policije	Da	Da	Da	Ne	Da	Ne	Da
18.	Računalništvo	Da	Da	Da	Ne	Ne	Da	Da
19.	Mednarodno humanitarno pravo	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
20.	Simulacija dejanskih razmer	Da	Da	Da	Ne	Ne	Ne	Da

Vir: <http://www.un.org/Depts/dpko/Training>

Iz zgornje razpredelnice je razvidno, da usposabljanja za sodelovanje v mirovni operacijah zajema širok spekter področij, ki jih morajo kandidati obvladati. V tabeli je poleg usposabljanja slovenskih policistov zajeto še 6 evropskih držav. Tudi pri pregledu usposabljanj večine evropskih držav so bili podatki podobni. Potrebno je poudariti, da vsi centri za usposabljanje nimajo vseh tem zajetih v enem usposabljanju. V Evropi pa obstajajo centri, namenjeni točno specifičnemu usposabljanju za mirovne operacije. V nekaterih državah so programi prirejani ciljni skupini. V razpoložljivih podatkih pa sem samo pri avstrijski policiji zasledil, da bi na koncu usposabljanja kandidati opravili tako dolgo simulacijo razmer, kot v programu slovenske policije. V avstrijski policiji ta simulacija traja 48 ur, pri nas pa 75 ur. Menim, da je tako dolgotrajna simulacija vitalnega pomena za uspešno dokončanje programa usposabljanja, saj se v tem času preizkusi predvsem psihično plat pripravljenosti in sposobnosti sodelovanja oziroma opravljanja policijskih del in nalog v mednarodnih mirovni operacijah. Pri usposabljanju se pojavi predvsem problem stabilnosti kandidata. Kandidati so v nekaj dnevni simulaciji stalno izpostavljeni stresnim situacijam v zaporedju. Takih stresnih situacij je v nekaj dnevih preko 50. Policisti v simulaciji srečujejo z kršitvami javnega reda in miru, zajetjem kolegov, napadi na policijske postaje, nemiri pred regionalnimi poveljstvi, napadi na patrulje, izsiljevanji, talskimi situacijami in podobnimi zahtevnimi

nalogami v kratkem časovnem obdobju, včasih celo v eni uri po več nalog na različnih lokacijah. Uspešno pa zaključijo usposabljanje samo tisti policisti, ki so kos vsem zadanim nalogam. Vse naloge, ki jih policisti opravljajo v simulaciji, lahko pričakujejo na področjih izvajanja mednarodnih mirovnih operacij.

6.2 PRIMERJAVA OPREMLJENOSTI

Policisti držav, ki sodelujejo v mednarodnih mirovnih operacijah za delovanje v le-teh uporabljajo svoje nacionalne uniforme z mednarodnimi oznakami. Oprema večine držav, posebno še držav tretjega sveta je v nekih operacijah izredno neprimerna. To se pokaže predvsem pri državah iz Afrike, ki so povsem neprimerno opremljene glede na razmere, v katerih delujejo to se je pokazalo predvsem v operaciji UNMIK na Kosovu v zimskem obdobju.

Med pregledom literature nisem zasledil seznama opreme posameznih držav, zato sem primerjavo opravil na podlagi razgovorov in intervjujev s policisti, ki so ali pa še opravljajo delo v mednarodnih mirovnih misijah. Rezultat le-teh je bil podoben kot pri rezultatu usposobljenosti. Oprema slovenskih policistov je v primerjavi s policisti nekaterih evropskih držav, kot so Švedska, Norveška, Avstrija, Nemčija, Ruska Federacija, podobna, v večini primerov pa kvalitetnejša. Osebna oprema je iz enakih ali boljših, sodobnejših materialov, zaščitna oprema je podobna, tehnična oprema je boljša in sodobnejša. Slovenskih policistov, ki sodelujejo v mirovnih operacijah je sorazmerna malo, zato opremljenost ne predstavlja velik strošek. Za primerjavo lahko omenim samo podatke o nemških policistih, ki sodelujejo v mirovnih operacijah. Le-teh je bilo na dan 24.04.2002 na Kosovu v misiji UNMIK 362, v BiH v misiji IPTF 153, skupno 515 policistov¹⁹. Slovenskih policistov je bilo v tem času v misiji UNMIK na Kosovu 15.

Slovenski policisti so za delovanje v mirovnih operacijah dobro opremljeni, saj svojo opremo prilagajajo glede na vrsto misije in podnebje, v katerem policisti delujejo. Policijske starešine v Sektorju za obrambno načrtovanje in policijske specialnosti v Upravi uniformirane policije že pred odhodom načrtujejo opremo za policiste, ki bodo sodelovali v določeni mirovni misiji. Veliko informacij o mirovni operaciji je posredovanih s strani OZN, v kolikor obstaja možnost, se opravi ogled kraja misije

¹⁹ Podatki so povzeti po poročilu o službenem obisku slovenske policije pri predsedstvu bavarske pripravnostne policije v Bambergu, 07.-08.05.2002

oziroma opravi razgovor s tujimi kolegi, ki že delujejo v tej ali podobni misiji. To samo še poveča možnost za dobro in primerno opremljenost policistov. Za razliko od tujih policistov, ki sodelujejo v mirovnih operacijah, je slovenskih policistov v mirovnih operacijah majhno in temu primerno je tudi večja možnost, da se policiste opremi kvalitetno.

7. ZAKLJUČEK IN VERIFIKACIJA HIPOTEZ

Mednarodne mirovne operacije so se skozi zgodovino spreminjale. Pri njihovem spreminjanju in razvoju opazamo, da se je vseskozi spreminjala struktura sestave udeležencev mirovnih operacij. Od prvih, ki so bile čisto vojaške, pa do sedaj opazamo, da se spreminja tudi namen, saj so sodobne mirovne operacije namenjene razrešitvi določenega problema in ne samo vzpostavitvi nekakšnega status quo-a. V problemu reševanja konfliktov v določenih regijah se ne pristopa sam z vidika razmejitev in prenehanja sovražnosti, temveč se pristopa k reintegraciji in vzpostavitvi demokracije, vzpostavitvi stabilne oblasti in države. Pristopa se z namenom vzpostavitve celostnega mednarodnopravnega subjekta, ki deluje z vsem svojimi institucijami in se vključuje v mednarodno skupnost. Prav ta mednarodna skupnost pa skuša to opraviti na najbolj primeren način. Pri tem niso mišljeni samo Združeni narodi, kot krovna organizacija, temveč tudi regijske organizacije, kot so Evropska unija in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi ter ostale teko vladne, kakor tudi nevladne organizacije. Vse si prizadevajo za uspešno rešitev spora. Vse misije v zgodovini niso bile uspešne, so bile pa vsaj delno uspešne ali pa, kot vidimo na primeru mirne reintegracije Vzhodne Slavonije, Baranje in Srema v Republiki Hrvaški, uspešne. Linija med uspešno in delno uspešno končano misijo pa ni čisto jasna, saj je odvisna od zastavljenega cilja. Dober primer je misija na Kosovu in Vzhodnem Timorju, ki veljata za uspešno, pa vendar še nista zaključeni in kot kaže še dolgo ne bosta. To velja še posebno za misijo na Kosovu, ki nam je bližje in bolj domače. Zgodovinsko gledano, je do sporov na tem območju prišlo že velikokrat, vendar niso nikoli eskalirali do meje, ko je bila potrebna intervencija mednarodne skupnosti.

Za mirovne misije je tudi pomembno, da sami udeleženci vedo, zakaj so v misiji, kakšni so cilji in nameni misije ter da bodo samo sami udeleženci kot posamezniki v povezavi s celotno misijo dosegli želeni cilj misije. Svoj prispevek k uspešnosti misije morajo dati tako vojaki, vojaški opazovalci, civilni policisti, kakor tudi

administracija misije in lokalni delavci misije. Seveda je pa pri tem glavno hotenje prebivalstva regije, da se vzpostavi stanje, ki omogoča normalno delovanje države.

Pomemben del tega prispevka se nanaša tudi na dobro usposobljenost in opremljenost vseh udeležencev v misiji, posebej pa še udeležencev, ki so predmet proučevanja v tej diplomski nalogi, civilnih policistov.

V diplomskem delu sem analiziral usposobljenost in opremljenost slovenskih policistov za delovanje v mednarodnih mirovnih operacijah. Pri proučevanju literature, gradiva, pogovorov in intervjujev, ki sem jih opravil s kolegi policisti sem se prepričal, da so slovenski policisti za delovanje v mirovnih operacijah odlično usposobljeni in opremljeni. Vsi policisti po temeljitem pristopnem testiranju opravijo najprej zahtevno osnovno usposabljanje, ki sem se ga udeležil tudi sam. Po končanem osnovnem usposabljanju policisti opravijo še dodatno specialistično usposabljanje za točno določeno misijo, v kateri bodo sodelovali. Pri primerjanju slovenskih policistov s policisti nekaterih evropskih držav sem ugotovil, da je usposabljanje slovenskih policistov zelo široko in temeljito, povsem primerljivo z usposabljanji policistov nekaterih evropskih držav, v večini podanih tem pa še bolj temeljito. Podanih je dovolj tem, same teme pa so nadgrajene z zahtevno simulacijo, ki dokazuje uspešnost usposabljanja. *Lahko potrdim prvo hipotezo; slovenski policisti so za sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah dobro usposobljeni, usposabljanje za sodelovanje v mirovnih operacijah je strokovno, načrtno, učinkovito in organizirano na ravni najrazvitejših držav.*

Oprema, ki jo uporabljajo slovenski policisti je dobra. Tako po namembnosti, kakor tudi kvaliteti. To sem izkusil sam na osnovnem usposabljanju, kjer sem opremo tudi uporabljal. Posebno sem bil vesel dejstva, da nekaj opreme ni standardne, temveč se prilagaja vsaki misiji posebej. Da je oprema dobra potrjuje tudi dejstvo, da policisti, ki se vračajo iz mirovnih misij potrjujejo namembnost in kvaliteto opreme, ki so jo uporabljali v misiji, posebno še, ko jo primerjajo z ostalimi policisti v misijah. Potrebno je poudariti, da je kar nekaj opreme namenjene za primer, ko policist ostane sam na neznanem področju, kjer mora kljubovati neugodnim vremenskim razmeram, določiti svoj položaj in poiskati izhod iz situacije. Tako sodobne in dobre opreme pa niso deležni kolegi iz nekaterih držav v Evropi, saj je njihovo število preveliko, da bi se posebej za njih uporabljala posebej določena oprema. To lahko pripelje do situacij, da policisti ne morejo opravljati dela tako kvalitetno, kakor bi ga lahko, včasih pa to privede celo do ogrožanja zdravja in življenja policista. Oprema policistov večine evropskih držav, ne samo tistih, ki so zajete v diplomski nalogi, je standardna, dopolnjuje se le redko. V slovenski policiji pa je oprema prilagojena

vsaki misiji posebej in se sproti posodablja. *Lahko potrdim tudi drugo hipotezo; slovenski policisti so dobro opremljeni za sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah, oprema, ki jo slovenski policisti uporabljajo v mirovnih operacijah je primerna in učinkovita ter na ravni najrazvitejših držav, ki sodelujejo v mirovnih operacijah.*

Obe hipotezi sta bili potrjeni tudi s strani vseh policistov, ki so opravljali in še vedno opravljajo dela in naloge v mirovnih operacijah. Hipotezi so v intervjujih potrdili prav vsi policisti, tako tisti, ki opravljajo operativne naloge, kakor tudi tisti, ki opravljajo opazovalne, svetovalne in izobraževalne naloge. To priznavajo tudi kolegi iz evropskih držav in število pohval in priznanj, ki so jih prejeli s strani UN, EU, OVSE in ostalih mednarodnih vladnih in nevladnih organizacij. Potrebno je poudariti, da se oprema tekoče posodablja in zamenjuje, tako da je kar v nekaj primerih celo boljša od opreme najrazvitejših držav. Temu primerni so tudi uspehi v mirovnih misijah. Prav isto velja tudi za usposobljenost, saj je slovenska policija prišla do stopnje, ko mednarodne organizacije same izrazijo željo sodelovati s posamezniki, ki so se že izkazali v mirovnih misijah.

Ker sem sam opravil osnovno usposabljanje in bom v bodoče uporabljal pridobljeno znanje na usposabljanju in dodeljeno opremo pri sodelovanju v mirovnih misijah oziroma pri opravljanju ostalih del in nalog v policiji, lahko hipoteze potrdim tudi z lastnimi izkušnjami.

Slovenska policija bo v prihodnosti vztrajno povečevala število policistov v mirovnih operacijah, posledično pa tudi nivo zahtevnosti in pogoje za sodelovanje v mirovnih operacijah z znanjem angleščine in zahtevnostjo usposabljanj. Prav tako pa bo na podlagi novih izkušenj in novih znanj posodabljala programe usposabljanj in sistem opremljenosti slovenskih policistov za sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah. Način, s katerim je začela sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah se je izkazal za pravega. Tako je pokazal tudi pozitiven odziv ostalih evropskih in neevropskih držav, ki sodelujejo v mirovnih operacijah.

Zaradi povečevanja števila policistov v mednarodnih mirovnih operacijah je v prihodnosti načrtovana ustanovitev posebne enote za mirovne operacije, ki bi delovala v okviru Uprave uniformirane policije. Sestavljena naj bi bila iz manjšega števila stalno zaposlenih policistov in večinskega dela začasnega sestava, od katerega naj bi bil del v mirovnih operacijah, del pa v pripravljenosti za delo v mirovnih operacijah. Ustanovitev takšne enote bi še dodatno pripomogla k boljši

usposobljenosti in opremljenosti, saj naj bi se tisti del enote, ki bi bila v pripravljenosti redno večkrat letno usposabljal za delo v mednarodnih mirovnih operacijah.

Glede na Brahimi-jevo poročilo Varnostnemu svetu in usmerjenost zunanje politike Republike Slovenija, lahko v prihodnosti pričakujemo da bo Republika Slovenija prispevala, tako vojake, kakor tudi civilne policiste, v enoto IMTF (Integrated Mission Task Forces, Združene sile za misije) ali v enoto Organizacije združenih narodov UNSAS (United Nations Standby Arrangements System, Sistem združenih narodov za takojšen vpoklic).

Dobra usposobljenost in opremljenost slovenskih policistov, ki sodelujejo v mednarodnih mirovnih operacijah se potrjuje tudi z dejstvom, da so OZN, OVSE, EU in ostale organizacije zelo zadovoljne z izvrševanjem del in nalog slovenskih policistov v mirovnih misijah. Delo slovenskih policistov v misijah je najbolj cenjeno na območju bivše Jugoslavije, kjer s svojim znanjem in poznavanjem družbenih, socialnih, kulturnih in ostalih razmer veliko prispevajo k boljšim, stabilnejšim razmeram in višjemu nivoju varnosti v tem delu Evrope.

8. SEZNAM VIROV

1. Cedilnik, Andrej (2002) *Program usposabljanja policistov R Slovenije za delo v mednarodnih mirovnih operacijah*. Diplomaska naloga. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
2. Eržen, Borut (2003) Dnevi varstvoslovja: *Prevzemanje operacij v podporo miru s strani Evropske unije*. 9 Ljubljana: Visoko policijsko-varnostna šola.
3. Eržen, Borut (2003) Policisti v mirovnih operacijah predvsem svetujejo, *Slovenska vojska*. 22-23.
4. Garb, Maja (2002) Dnevi varstvoslovja: *Pričakovanja slovenskih policistov glede mirovnih operacij*, 21 Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
5. Garb, Maja (2003)A Mirovne operacije. *Slovenska vojska*. 20-21.
6. Garb, Maja (2003)B Mirovne operacije. *Slovenska vojska*. 21-23.
7. Grizold, Anton (1998) *Perspektive sodobne varnosti*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
8. Grizold, Anton, Ferfila, Bogomil (2000) *Varnostne politike velesil*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
9. Grizold, Anton, Tatalović Siniša, Cvrtila, Vlatko (1999) *Suvremeni sistemi nacionalne sigurnosti*. Zagreb: Fakulteta političkih znanosti.
10. Haltiner, Karl W (2000) *Policeman or Soldiers? Organisational dilemmas in the constabularisation of armed forces*. Ljubljana: Ergomas, Obramboslovni raziskovalni center.
11. Hansen, Annika S. (2002) *From Kongo to Kosovo: Civilian police in Peace Operations*. London: Adelphi Paper 343.
12. Jelušič, Ljubica (2001) Dnevi varstvoslovja: *Mirovne operacije - prostor izmenjave izkušenj slovenske vojske in slovenske policije 2.del*. 787-793. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
13. Jelušič, Ljubica (2002) Dnevi varstvoslovja: *Veliko izkušenj za veliko poslušalcev? Slovenski policisti po vrnitvi iz mirovnih misij*. 22 Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
14. Jelušič, Ljubica (2003)A Teorija in praksa *Mirovne operacije kot oblika globalne mirovne preventive pred širjenjem groženj*, , Ljubljana; str. 627-648.
15. Jelušič, Ljubica (2003)B: Mirovne operacije 5.del, *Slovenska vojska*, 25
16. Konobelj, Simon (2002) Dnevi varstvoslovja *Zgodovina civilne policije v mednarodnih mirovnih operacijah*, 17 Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.

17. Konobelj, Simon (2002) Dnevi varstvoslovja: *Usposabljanje slovenskih policistov za delovanje v mednarodnih mirovnih operacijah*. 20 Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
18. Konobelj, Simon (2002) *Policisti v mirovnih operacijah*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
19. Konobelj, Simon, Kankaraš, Boris (2002) Dnevi varstvoslovja: *Priprava slovenskih policistov za mednarodne mirovne misije*, 23 Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
20. Kuhar, Tadeja (2001) Slovenski policisti v mednarodnih mirovnih operacijah. *Varnost-posebna izdaja*. 47-49.
21. Sotlar, Andrej (2001) Dnevi varstvoslovja *Racionalizacija in preseganje obrambne dileme malih držav*, 795-808 Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
22. Trifunovič, Jelena (2003) Mirovne Operacije 6.del. *Slovenska vojska*. 20-21.
23. Zinrajh, Zvonko (2001) *Vloga policije sodobnih držav v mirovnih operacijah – študija primera mirovne misije na Kosovu*. Diplomaska naloga. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
24. United Nations (2000) *Report of the Panel on United Nations Peace Operations, No. A55/305-S/200/809*. New York.
25. United Nations Department for Peace-keeping Operations (1995) *United Nations Civilian Police Handbook*. New York: UN.
26. United Nations Security Coordination Office (1995) *Security awareness*., Geneva: UNHCR.
27. United Nations Department of Peace-keeping Operations (1995) *General Guidelines for Peace-keeping Operations*, New York: UN.
28. United Nations Department of Peace-keeping Operations (1997) *Selection Standards and Training Guidelines for United Nations Civilian Police*. New York: UN.
29. United Nations Department of Peace keeping Operations (1995) *United Nations Stress Management Booklet*. New York: UN.
30. United Nations (1998): *Standard Operating procedures for Civilian Police*, New York: UN.
31. United Nations Department of Peace-keeping Operations, New York, URL:<http://www.un.org/Depts/dpko/Missions>, 10.08.2003.
32. United Nations Peacekeeping training, United Nations for peacekeeping, Public Information office URL:<http://www.un.org/Depts/dpko/training>, 10.09.2003.
33. UNMIK Police, United Nations Mission in Kosovo, Police Press & Public Information Office, URL:<http://www.civpol.org/unmik/>, 14.09.2003.

34. United Nations Mission for Support in East timor,
URL:<http://www.un.org/Depts/dpko/missions/unmiset/index.html>, 22.10.2003.
35. United Nations Interim Administration Mission in Kosovo,
URL:<http://www.unmikonline.org/>, 06.09.2003.
36. European Police Mission in Bosnia and Herzegovina,
URL:<http://ue.eu.int/eupm/homePage/>17.08.2003.
37. Organisation for Security and Co-operation in Europe,
URL:<http://www.osce.org/>, 03.09.2003.
38. CSCE Helsinki Document (1992) *Challenges of Change*.
URL:<http://www.osce.org/docs/english/1990-1999/summits/hels92e.htm>,
12.10.2003.
39. Unite Nations Assistance Mission in Afganistan, URL:<http://www.unama-afg.org/>, 18.09.2003.
40. Evans, John, Chappel, Duncan (2001): The Role, preparation and performance of civilian police in United Nations Peacekeeping operations.
URL:http://www.aspr.ac.at/wp1_99.PDF, 28.08.2003.
41. Austrian study center for peace and conflict resolution,
URL:<http://www.aspr.ac.at/>, 16.09.2003
42. International asociation of peacekeeping traning centres,
URL: <http://www.iaptc.org/>, 13.08.2003.
43. Ministrstvo za notranje zadeve (1998) Zakon o policiji. Ljubljana
44. Ministrstvo za notranje zadeve (2003): *Pravilnik o sodelovanju pri opravljanju policijskih ali drugih nevojaških nalog v tujini (št.21-4-0/531344-03)*. Ljubljana:Ministrstvo za notranje zadeve.
45. Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, *Sodelovanje slovenskih policistov v mednarodnih mirovni operacijah*. URL:<http://www.policija.si/si/>,
22.10.2003.
46. Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, Sektor za obrambno načrtovanje in policijske specialnosti, dopis (2003) *Sodelovanje slovenskih policistov v mednarodni misiji v Iraku-nabava opreme*. Ljubljana: Generalna policijska uprava.
47. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2001) *Smernice nadaljnjega sodelovanja slovenske policije v mirovni misijah, verzija 1-4*. Ljubljana: Generalna policijska uprava.
48. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2001) *Program usposabljanja policistov – kandidatov za delo v mednarodni mirovni operacijah*. Vadbeni center Gotenica:Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.

49. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2002)
Program usposabljanja policistov – kandidatov za delo v mednarodnih mirovnih operacijah. Vadbeni center Gotenica: Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.
50. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2003)
Program usposabljanja policistov – kandidatov za delo v mednarodnih mirovnih operacijah. Vadbeni center Gotenica: Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.
51. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2002)
Usposabljanje za delo v mednarodnih mirovnih operacijah - predlog-Norveška. Ljubljana: Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.
52. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2003)
Usposabljanje za vodje kontingentov na Madžarskem – predlog. Ljubljana: Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.
53. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2002)
Službeni obisk pri predsedstvu pri bavarske pripravnostne policije – poročilo. Ljubljana: Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.
54. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2002)
Usposabljanje za delo v mednarodnih mirovnih operacijah – predlog, Avstrija. Ljubljana: Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.
55. UUP GPU-Uprava uniformirane policije Generalne policijske uprave (2002)
Nadaljevalni seminar o človekovih pravicah v Avstriji. Ljubljana: Sektor za obrambna načrtovanja in policijske specialnosti.

SEZNAM INTERVJUJEV

1. Boris Kankaraš, GPU UUP, 12.03.2003, 08.04.2003, 14.04.2003, 27.06.2003, 01.07.2003, 04.09.2003, 11.09.2003
2. Darko Ipavec, GPU UUP, 11.09.2003
3. Boštjan Kreže, GPU UUP, 02.09.2003
4. Robert Urek, GPU UUP, 11.09.2003
5. Dušan Osojnik, GPU UUP, 11.09.2003

9. PRILOGE

PRILOGA 1: oprema policistov v mirovnih operacijah za področje Balkana

A.	OSEBNA OPREMA POLICISTOV V MIROVNIH OPERACIJAH		
	ZIMSKA UNIFORMA		
	Bunda modra	1	kom
	Pulover zimski moder	1	kom
	Suknjič delovni	1	kom
	Hlače zimske	2	kom
	Srajca zimska modra - dolgi rokav	5	kom
	Kapa s ščitnikom – modra	1	kom
	Podkapa	1	kom
	Kravata modra – regatka	2	kom
	Šal volnen	1	kom
	Čevlji terenski - VIBRAM podplat	2	kom
	Dokolenke	10	par
	Nogavice zimske	5	par
	Rokavice zimske – usnjene	1	par
	Pas hlačni	2	kom
	LETNA UNIFORMA		
	Jopič vetrni	1	kom
	Pulover letni	1	kom
	Hlače letne	2	kom
	Hlače dežne	1	kom
	Srajca letna modra - dolgi rokav	5	kom
	Srajca letna modra - kratek rokav	3	kom
	Srajca letna siva - predelana v kratek rokav	5	kom

	Kapa s ščitkom	1	kom
	Čevlji nizki moški - poliuretanski podplat	2	par
	Nogavice letne	5	par
	hlače kratke	2	kom
	Majica modra z ovratnikom (z emblemi, imeni in priimki)	5	kom
	DELOVNA UNIFORMA		
	Uniforma delovna	2	kom
	Hlače delovne uniforme	1	kom
	Podobleka termo	1	kom
	Srajca letna siva - dolgi rokav	5	kom
	Majica siva	3	kom
	Kapa planinska	1	kom
	DOPOLNILNI DELI UNIFORME		
	Anorak dežni	1	kom
	Opasač črn	1	kom
	Nahrbtnik moder	1	kom
	Krilo šotorsko	1	kom
	Piščalka z vrvico	1	kom
	Prvi povoj	1	kom
	Porcija s torbico	1	kom
	Vreča spalna	1	kom
	Podloga za spalno vrečo	1	kom
	Jopič vetrni usnjen s krzneno podlogo	1	kom
	Majica modra brez ovratnika	1	kom
	Pelerina - pončo Gore-tex	1	kom
	Kombinezon delovni - NOMEX – SE	1	kom
	Maska zaščitna	1	kom
	Filter za zaščitno masko	3	kom
	<i>Oprema za osebno higieno</i>		
	Brisača za obraz	5	kom
	Brisača za noge	5	kom
	Pribor za osebno higieno	1	kom
	Pribor za čiščenje opreme	1	kom

	<i>Dodatki k uniformi</i>		
	Igla za kravato	1	kom
	Označba za bundo	1	par
	Naramke za pullover,srajco,unif. del.	2	par
	Naramke za jopič vetrni, plašč preh.	1	par
	Naramke za suknjič svečani, delovni	1	par
	Emblem POLICIJA – vezen	1	kom
	<i>Dodatna dela</i>		
	Šivanje zastavice, imen in priimkov, napisa SLOVENIJA	1	kom
	Šivanje zastavice, imen in priimkov, napisa SLOVENIJA	1	kom
	<i>Izdelava emblemov, našitkov</i>		
	Emblem slovenska zastava z ježek trakom	15	kom
	Trak ježek 38 mm	15	kom
	Našitek ime in priimek – mali	11	kom
	Našitek ime in priimek – srednji	2	kom
	Našitek ime in priimek – velik	2	kom
	Našitek SLOVENIJA – mali	11	kom
	Našitek SLOVENIJA – srednji	2	kom
	Našitek SLOVENIJA –velik	2	kom
	Emblem MNZ vezen	15	kom
	Emblem POLICIJA vezen	15	kom
	Neprobojna čelada	1	kom
	Borbeni jopič	1	kom
	Pištola	1	kom
	Pas platneni za pištolo	1	kom
	Lisice	1	kom
	Daljnogled	1	kom
	Kompas	1	kom
	Gumijevka	1	kom
B.	ZAŠČITNA OPREMA POLICISTOV V MIROVNIH OPERACIJAH		
	Neprobojni jopič s ploščami	1	kom

	Neprobojni brezrokavnik MEHLER VS model L711-50E – beli	1	kom
C.	5572-402100 TEHNIČNA OPREMA POLICISTOV V MIROVNIH OPERACIJAH		
	Tehnična oprema policistov		
	Diktafon s kasetami in baterijami	1	kom
	Naglavna svetilka	1	kom
	Večnamenski nož	1	kom
	Plinski kuhalnik PRIMUS	1	kom
	Pribor jedilni PRIMUS	1	kom
	Posoda za kuhanje PRIMUS	1	kom
	Plinske kartuše	5	kom
	Akumulatorska baterija MAGLITE	1	kom
	Posoda za vodo PVC - 10 litrov	1	kom
	Kovinski kovček dimenzije 1000x500x500 cm	1	kom
	Potovalna torba velika	1	kom
	Bivak GORE-TEX "opazovalec" s spalno vrečo in rjuho	1	kom
	Rokavice delovne usnjene	1	kom

PRILOGA 2: dodatna oprema policistov v mednarodni mirovni operaciji UNMISSET v Vzhodnem Timorju in policista v mednarodni mirovni misiji UNAMA v Afganistanu

	Javljalnik radioaktivnega sevanja	1	Kom
	Rezervne baterije za javljalnik	1	Kpl
	Večji komplet prve pomoči	1	Kom
	Zaščitno sredstvo proti mrčesu	1	Kom
	Sredstvo za nego stopal	1	Kom
	Zaščitno sredstvo proti soncu	1	Kom
	Sredstvo za opekline	1	Kom
	Sredstva za razkuževanje pitne vode	1	Kom
	Zaščitna mreža proti komarjem	1	Kom
	Zaščitna očala – motoristična	1	Kom
	Zaščitna očala – sončna	1	Kom

	Zaščitni šal/ruta	1	Kom
	Nahrbtna posoda za vodo	1	Kom
	ID značka z verižico	1	Kom
	Polškornji za puščavsko območje	1	Kom
	Osebni navigator GPS	1	Kom
	Daljnogled z 10x povečavo	1	Kom

PRILOGA 3:

Seznam predavateljev in strokovnjakov, ki so sodelovali na osnovnem usposabljanju za sodelovanje v mednarodni operacijah:

1. Sklad za razminiranje in pomoč žrtvam min - mag. Jernej Cimperšek,
2. Center Ig - Janko Petrovič,
3. MO RS, Center vojaških šol - Bizjak Miran,
4. MO RS, Obveščevalno varnostna služba,
5. Varuh človekovih pravic - Aleš Butala - namestnik,
6. Slovensko obveščevalno varnostna agencija - dva predstavnika,
7. Rdeči križ Slovenije - Tadeja Umek Zupanc,
8. Republiški inšpektorat za varovanje kulturne dediščine - dr. Savin Jogan (Humanitarno pravo),
9. UNHCR - Tamara Jerman,
10. VPVŠ - dr. Peter Umek,
11. SE GPU - 11 inštruktorjev,
12. UKP GPU, CPZ - Robert Kovše, Klemen Pogačar,
13. UKP GPU - Dejan Garbajs,
14. UKP GPU, CFP - Dorijan Kreže,
15. SIT GPU, CZP - Igor Makuc,
16. KS SVZD - Maja Androjna,
17. SS GPU - Matija Janc,
18. UUP GPU - Branko Zlobko, Danijel Kranjc (UNMISSET - Vzhodni Timor),
19. UUP GPU - Mihael Burilov,
20. UUP GPU, LPE - 2x pilota,
21. Velika Britanija-Rin Shatford - Vodja policijske enote za mirovne operacije Velike Britanije.

PRILOGA 4: Program osnovnega usposabljanja policistov - kandidatov za sodelovanje v mednarodnih mirovnih operacijah

**USPOSABLJANJE POLICISTOV - KANDIDATOV ZA DELO
V MEDNARODNIH MIROVNIH OPERACIJAH
Center za oskrbo Gotenica
31.03.-18.04.2003**

Ponedeljek, 31.03.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
09.00	Prihod slušateljev	• Boris Kankaraš	• SS-CO Gotenica
09.00-12.00	• Akreditacija • Nastanitev • Opremljanje • Uvodni razgovor	• Boris KANKARAŠ	• Branko Zlobko • Borut Eržen • Zvonko Zinrajh • Aleš Grudnik - vsi UUP 214 • SS-CO Gotenica • SS-SFMZ
12.00-13.00	• Kosilo	•	•
13.00-15.00	• Slovenska policija v mirovnih operacijah	• Boris KANKARAŠ • Anton Pozvek	•
15.00-17.00	• Varnostno politične razmere na kriznih območjih na Balkanu (BIH, Kosovo, Makedonija, ZRJ) • Vpliv in delovanje političnih strank na kriznih območjih	• Boris Kankaraš	• SOVA 2x
19.00	Večerja		• SS-CO Gotenica

Torek, 01.04.2003

URA		NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	• Zajtrk	•	•
08.00-10.00	• Pomen sodelovanja Slovenije v mirovnih operacijah • Organiziranost, vloga in pristojnosti mednarodnih organizacij, njihovih organov in drugih mednarodnih institucij na kriznih območjih (npr. ZN, EU, OVSE, NATO idr) • Konvencija o diplomatskih odnosih in posebnih misijah • Ocena političnih razmer in prognoza razvoja dogodkov na kriznih območjih na Balkanu (slovenski pogled in aktivnosti) •	• Boris Kankaraš	• UUP • MZZ • MZZ
10.00-10.30	• Odmor		
10.30-12.00	• Zborni postopki JRM	• Aleš Grudnik	PPE
12.00-13.00	• Kosilo		• SS-CO Gotenica
13.00-19.00	• Zborni postopki/JRM • Delo na helikopterju	• Aleš Grudnik	• PPE • SE • LPE
19.00	• Večerja		• SS-CO Gotenica

Sreda, 02. 04. 2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		• SS-CO Gotenica
08.00-09.30	Komuniciranje z javnostmi	• Boris KANKARAŠ	• UUP • OJ
09.35-11.45	Vloga in naloge humanitarnih in človekoljubnih organizacij na kriznih območjih - UNHCR	• Tamara JERMAN • Boris KANKARAŠ	• UNHCR-SLO • UUP
11.45-12.00	Odmor		• SS-CO Gotenica
12.00-13.00	Organizacija mednarodnega rdečega križa ter vloga in naloge rdečega križa in rdečega polmeseca na kriznih območjih	• Tadeja UMEK ZUPANC • Boris KANKARAŠ	• UUP • RKS
13.00-14.00	Kosilo		• SS-CO Gotenica
14.00-16.00	Uporaba programov za zaščito in brezžični prenos dokumentov	• Aleš Grudnik	• Igor Makuc SIT-CZP
16.15-19.00	1) EUPM • SOP • Sporazum 2) OVSE • Cilji in delovanje • Misiije na Kosovu in Makedoniji	• Borut Eržen	•
19.00	Večerja		• SS-CO Gotenica

Četrtek, 03.04.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-07.30	Zajtrk (sendviči in sokovi)		• SS-CO Gotenica
07.30-08.50	Prevoz na Ig	• Aleš Grudnik	• UUP
09.00-11.00	• Nevarnost min in drugih minsko eksplozivnih	• Aleš Grudnik	• Sklad za
11.00-11.15	Odmor		• SS-CO Gotenica
11.15-13.00	Vojaški vidik krize na Balkanu ter vloga,	• Aleš Grudnik	• OVS MO
13.00-13.30	Prevoz v Kotnikovo	Boris KANKARAŠ	• UUP
13.30-14.30	Kosilo	Sidonija STREHAR	• SS, Kotnikova
14.30-15.00	Prevoz v Sostro	Aleš Grudnik	• UUP
15.00-18.00	Uporaba MES pri izvrševanju KD, teroristične naprave,	Franc KLEMENČIČ	• UKP-CBZ
18.00-19.00	Prevoz v Gotenico	Aleš Grudnik	• UUP

			sedežni avtobus
19.00	Večerja		• SS-CO Gotenica

Petek, 04.04.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		• SS-CO Gotenica
08.00-09.00	• Teorija vožnje s terenskim avtomobilom - učilnica	• Aleš GRUDNIK • 2x Inštruktor SE	• UUP • SE
09.00-13.00	• Praktična vožnja s terenskim avtomobilom (mehanski in avtomatski menjalnik) na spretnostnem poligonu (I.skupina) in po terenu (II.skupina) • Uporaba vitla (III.skupina)	• Aleš GRUDNIK • 4x Inštruktor SE	• UUP • SE
13.00-14.00	Kosilo		• SS-CO Gotenica
14.00-19.00	Uporaba plinskih sredstev v policiji - (teorija) • Uporaba plinskih sredstev v policiji (poligon) • Praktična raba osebnih zaščitnih sredstev (čelada, jopič, srajca, plinska maska, gum. rokavice itd..)	• Aleš Grudnik • 4x inštruktor SE	• UUP • SE • SS-CO Gotenica
19.00	Večerja		• SS-CO Gotenica
20.00	Prosto		•

Nedelja, 06.04.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
22.00	Prihod v Gotenico	• Boris Kankaraš	• SS-CO Gotenica
Opomba:			

Ponedeljek 07.04.2003

19.00-20.00	Večerja (če je možno ob 18.00)		SS-CO Gotenica
20.00-23.00	Vaje v streljanju - strelišče (vsi)	- Boris Kankaraš - Aleš Grudnik - Zvonko Zinrajh	6x SE - KS-SVZD - SS-SFMZ - SS-CO Gotenica (Inštruktorji, orožar, med.sestra, vzdrževalec) - UUP

Torek, 08.04.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		SS-CO Gotenica
08.00-09.30	Varstvo človekovih pravic v policijskih postopkih in na območjih, kjer potekajo OPM	Boris Kankaraš	Aleš Butala, namestnik varuha človekovih pravic
09.30-10.30	Uporaba UN priročnika	Zvonko Zinrajh	- UUP - Andreas Pichler
10.30-10.45	Odmor		
10.45-13.00	Uporaba UN priročnika	Zvonko Zinrajh	- UUP - Andreas Pichler
13.00-14.00	Kosilo		SS-CO Gotenica
14.00-16.30	Uporaba prenosnih radijskih zvez - Poznavanje zvez - uporaba pogovornika - komuniciranje v angleščini	Aleš Grudnik	- Andreas Pichler - UUP
16.30-17.00	Odmor		SS-CO Gotenica
17.00-19.00	Praktične izkušnje sodelovanja v operacijah v podporo miru (MAPE, UNMIK CIVPOL in OVSE, UNTMISET, IPTF, EUPM)	Boris KANKARAŠ	Steve Bennett-OVSE

			• Rin Shetford-VB • Andreas Pichler
19.00-20.00	Večerja		• SS-CO Gotenica
20.00-22.00	Praktične izkušnje sodelovanja v operacijah v podporo miru (MAPE, UNMIK, UNTMISET, IPTF, EUPM)	Boris KANKARAŠ	• Borut Eržen • Zvonko Zinrajh • Aleš Grudnik • Janez Rupar • Robert Bajuk • In tuji gostje

Sreda, 09. 04. 2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		• SS-CO Gotenica
08.00-11.00	Topografija • Orientacija v prostoru • Uporaba karte, kompasa • Vodenje delovne karte • GPS	• Aleš GRUDNIK • Mihael Burilov	• UUP 2x
11.00-11.15	Odmor		• SS-CO Gotenica
11.15-13.00	• Varnost in zaščita • Zajetje talcev • Pogajanja in uporaba prevajalca	• Zvonko Zinrajh	• UUP
13.00-14.00	Kosilo		• SS-CO Gotenica
14.00-16.00	Zdravstvena zaščita in prva pomoč • Prioritete pri nujenju prve pomoči • Oživljanje	• Boris KANKARAŠ	• UUP • KS-SVZD

	• Prepoznavanje znakov notranjih krvavitev in prva pomoč		
16.00-16.30	Odmor		• SS-CO Gotenica
16.30-19.00	• Oskrba strelnih ran, opeklin, zlomov, zaustavitev zunanje krvavitve... • Uporaba priročnih sredstev za oskrbo ran in imobilizacijo, kadar konvencionalna niso dostopna • Oskrba oseb v šoku • Priprava poškodovancev za transport	•	• Dr. Maja ANDROJNA • Ana Lavrih
19.00	Večerja		• SS-CO Gotenica

Četrtek, 10. 04. 2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		• SS-CO Gotenica
08.00-11.00	• Operativni interesi slovenske policije v misijah • Značilnosti kriminalitete na kriznih območjih • Raziskovanje kriminalitete • Ukradena motorna vozila v Sloveniji • Odkrivanje ponarejenih slovenskih listin • Mamila	• Boris Kankaraš	• Dorijan Kržan • Dejan Garbajs • Ljubo Pirkovič
11.00-11.15	Odmor		•
11.15-13.00	• Uporabniški programi (Windows) • Windows, Internet in E-maila	• Zvonko Zinrajh	• Matjaž Komerički
13.00-14.00	Kosilo		• SS-CO Gotenica
15.00-19.00	Obvladovanje stresa in tehnike avtogenega treninga	• Dr. Peter UMEK • Aleš GRUDNIK	• VPVŠ • UUP
19.00	Večerja		• SS-CO Gotenica

Petek, 11.04.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		• SS-CO Gotenica
08.00-13.00	• Mednarodno humanitarno pravo	Boris KANKARAŠ Dr. Savin JOGAN	• UUP • Inšpektorat za kulturno dediščino
13.00-14.00	Kosilo		•
14.00-17.00	• Mednarodno humanitarno pravo	Boris KANKARAŠ Dr. Savin JOGAN	• UUP • Inšpektorat za kulturno dediščino
17.15-19.00	• Windows/poročanje	Boris Kankaraš	• Matjaž Komerički UUP • Almir BABIČ SIT
19.00-20.00	Večerja		• SS-CO Gotenica
20.00	Prosto		

Nedelja, 13.04.2002

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
22.00	Zbor slušateljev v Gotenici	Boris Kankaraš	• Aleš Grudnik

SIMULACIJA

Ponedeljek, 14.04.2002

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		•
08.00-09.00	• Priprava na simulacijo		•
09.15	• Začetek simulacije		•

Torek, 15.04.2002

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
24h	• Simulacija		•

Sreda, 16.04.2002

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
24h	• Simulacija		•

Četrtek, 17.04.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
Do 12.00	• Simulacija		•
12.00	Zbor slušateljev v Gotenici		•
13.00	Kosilo		•
14.00	- Analiza usposabljanja - Anketa		•

Petek, 18.04.2003

URA	TEMA	NOSILEC	SODELUJE
07.00-08.00	Zajtrk		•
08.00-11.00	Zaključni razgovor Pospravljanje Razdolžitev opreme Primopredaja objektov		•
11.00-12.00	Podelitev potrdil		•
12.00-13.00	Kosilo		•
14.00	Odhod iz Gotenice in vrnitev v matične enote		•